XI. évfolyam. Arad, 1896. Augusztus 4. Kedd. 179-ik szám.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTOSÉG: Az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, főbejárattól balra az udvarban. — Kéziratokat nem adunk vissza. Telefon-szám: 357.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 hóra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 hóra 1 frt 20 kr.
HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL: ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.) Telefon-szám: 151.

A magyar jegyzők.

Arad, augusztus 3.

(=) Ma a községi és körjegyzők országos központi egyesülete tartotta évi közgyülését, holnap megkezdődik a jegyzők kongresszusa.

A magyar jegyzői kar az önkormányzat helyreállitása óta oly fontos tényezőjévé nőtte ki magát nem csak az önkormányzati, hanem az állami közigazgatásnak is, hogy közállapotai ma már valóban országos érdekkel birnak, s ezen közállapotok méltán igényt, sőt jogot tarthatnak arra, hogy ugy a közvélemény, mint a kormány állandó figyelemben részesitse.

Valljuk be, mert ugy van, hogy a minden érdeket kielégiteni képes helyi önkormányzati, valamint állami közigazgatást a jegyzői halmozott és nagyfontosságu teendők végzésére, megfelelően képesitett jegyzői kar nélkül, még olyan jó törvények és még oly kitünő megyei tisztikar mellett sem lehet képzelni.

Es épen azért, mert teljesen méltányolni tudjuk a községi és körjegyzői állásokkal összekötött feladatok jelentőségét, komoly figyelemmel és állandó érdeklődéssel követjük a községi és körjegyzők helyi, valamint ezek központi egyletének mindennemü mozgalmait és beléletét.

Szivünkből üdvözöljük őket most is kongresszusuk előestéjén és sikert kivánunk jó igyekezetü munkájukhoz!

A mi jegyzői karunk kivételes helyet foglal el közigazgatási intézményeink között. Mig ugyanis ezek legtöbbje nem tartott lépést közéletünk rohamos fejlődésével s egy pár lépéssel mindig mögötte jár, addig jegyzői karunk — hiába mondja nekünk az ellenkezőt Kuncze Imre, a jegyzők érdemes elnöke — egyre nyer intelligencziában és társadalmi sulyban s ezzel párhuzamosan erőben is. Ma már tudjuk, hogy a jegyzők kara az az alapfal, melyre közigazgatásunkat épitenünk kell és azt is, hogy e falnak aránylag kevés erősitésre van szüksége, hogy rendeltetésének tökéletesen megfeleljen.

Nem vagyunk optimisták. Látjuk a jegyzők bajait ugy az egyes tagokban, mint a jegyzői szervezet egyes visszásságaiban. De a tanusitott haladásban a hibák könnyü orvosolhatásának garancziáit látjuk. A jegyzők központi gyülése évről-évre derék, hazafias és elismerésre méltó munkát végez, melynek eredményei is lesznek s a mely munkájában mindig biztosan számithat a kormány és a közvélemény támogatására.

Evről-évre ismétlődő közgyüléseik tanuságot tesznek arról, hogy kötelességükön tul is érdeklődnek az ellátásukra bizott ügyek iránt, keresik a jobbat és megtalálják az alkalmas formát, amelyben tapasztalataikat, javaslataikat és kivánalmaikat kifejezésre juttathatják.

Közgyüléseik kettős hatással birnak, melyek mindenike egyformán hasznos. Összegyüjtik a testület értelmi erőit, szaporitják a garancziákat arra nézve, hogy müködésük fontos és figyelemre méltó, másrészt pedig élesztő, fejlesztő hatással vannak a testület azon tagjaira, kik nem állanak hasonló nivón.

Magyarországnak nehány ezer tagból álló jegyzői kara, számra nézve is jelentékeny helyet foglal el közéletünkben, most már sokkal jelentékenyebb e pozicziók, akár ugy tekintsük őket, mint az állam czéljainak megvalósitó eszközeit, mint a végrehajtó hatalom organumait, akár ugy, mint egyszerü állampolgárokat, kiknek sulyát nem a hivatalos állással járó hatáskör, hanem értelmi és anyagi erejük adja meg.

Kivánalmaik és javaslataik tehát közérdekűek, akár saját exisztencziális érdekeikre, akár közigazgatási kérdésekre vonatkoznak, melyek fölött egyszerüen napirendre térni nem lehet. Legkevésbbé pedig most, midőn közigazgatásunk gyökeres reformja küszöbön van.

Legnagyobbrészt helyeseljük a központi országos egyesület kitünő elnökének, Kuncze Imrének tartalmas megnyitó beszédében kifejezésre juttatott nézeteket s megelégedéssel látjuk, hogy a legfontosabb és legaktuálisabb kérdések, melyek közigazgatásunk fejlődésében levő beléletében koronkint felszinre kerülnek az egylet foglalkozásának komoly tárgyai; mert a közigazgatás legvégső kiágazásában a községi jegyzők nemcsak hivatva, hanem mintegy kötelezve is vannak arra, hogy országos fontosságu kérdésekben szerzett tapasztalataikat kellő időben a körnek rendelkezésére bocsássák.

A tükör, mely hü képét adja vissza a jegyzők közéletének — értjük a központi egyletet — ezuttal is ujabb bizonyságot szolgáltatott arra, hogy a szellemi izmosodás a jegyzői karban állandó és fokozatos.

Amde egy elodázhatatlan feladatára mégis figyelmeztetnünk kell a központi egyletet a — vidéki egyletekkel szemben. Mi a központi egylet feladata körébe esőnek tartjuk azt, hogy a vidéki egyleteket sajnálatos tespedésükből kiemelni törekedjék s azokat a közjót szolgáló munkásságra keltse.

Mert elvitázhatlan, hogy a jegyzők közjogi állása és társadalmi helyzete, az erkölcsi tekintély egy bizonyos fokát követeli meg mely fokra a jegyzők összesége — ez idő szerint — még felemelkedve nincsen. Mi ennek egyik főokáui a jegyzői kar tudományos és szakértelmi szinvonalának, a törvényben elégtelenül lett megálla itását s anyagi helyzetüknek az ország jó nagy részében még igen mostoha voltát tekintjük.

Hogy e részben mik lennének a teendők, ezt sokkal jobban tudják a jegyzők maguk, semhogy magyaráznunk kellene.

A fő az, hogy belássák fogyatkozásaikat, a többi magától jön. A »közigazgatás rendezésének reménységé«-n kivül táplálja csak őket az ügyszeretet és hazafiasság, akkor nem féltjük mi a magyar jegyzőket semmitől.

Dolgozzanak hát békén és sikerekben gazdagodva!

„A Lukács László országából."

Arad augusztus 5.

Ez alatt a czim alatt közöl a nagyszebeni Tribuna egy érdekes levelet, mely Lukács Lászlóról szól. Ki nemrég még ideáljа volt az oláhoknak és a dákórománizmus s a magyarok ellen gyülöletnek törhetetlen martirja volt, arra most egyszerüen rálicitálják, hogy a magyarokkal paktál s a Tribuna átadja az oláh nép itéletének. A dolog ugy áll, hogy Lukács László dr. a lacfalusi iskolábanszintén megünnepelte a millénniumot a tanitókkal és tanulókkal, a gyermekek hazafias magyar költeményeket szavaltak, a lelkészek és tanitók meleg szavakkal ecsetelték az ezredéves ünnep czélját és jelentőségét s mind ezt Lukács László, mint az iskolaszék elnöke végig nézte s maga is gyönyörködött a szép ünnepben. Sőt több, a danesti oláh iskola számára a kormánytol fölajánlott 300 frt segitséget is elfogadta, ugyanosak mint annak az iskolának is az igazgatója. Mindezt azonban talán elnézte volna a Tribuna Lukácsnak, hanem Lukács egy izben több barátja előtt kinyilatkoztatta, hogy a Tribunát nem tekinti komoly ujságnak s hogy legközelebb Erdélyben egy uj lap fog megindulni, mely hivatással fogja szolgálni a románság ügyét. Ez okozta Lukács erkölcsi halálát a tribunisták előtt. A mit a Tribuna Lukács Lászlóról ir, nem lehet éppen készpénznek venni, tény azonban, hogy Lukács szakitott a tribunistákkal még akkor, midőn a szebeni nyilatkozatot nem irta alá. Számitott Sturzára, de csalatkozott ebben a számitásában is s midőn legutóbb Bukarestben járt, Sturza visszautasitotta őt 25 ezer frankos számlájával s a mily diesőséggel ment, oly disztelenül távozott Romániából. Azóta itthon látszólag a mérsékeltebb irányu oláhok politikájához csatlakozott, vagy egyáltalán tartózkodott minden nyilt föllépéstől.

A néppárt Szécsényben. A néppárt menüjét most vasárnap Szécsényben tálalta ki. Erről a következő tudósitást vettük:

A délelőtti gyorsvonattal érkezett meg Apponyi Géza gróf többed magával Salgótarjánba, ahol a környékbeli papok fogadták őket (öten). Innen kocsikon Szécsénybe mentek át, ahova háromnegyed két órakor érkeztek.

A piacztéren körülbelül 1400 ember volt együtt, ezek közt több száz liberális választó, kik szintén eljöttek a néppárt programmját meghallgatni. Érdekes és jellemző, hogy a papok már napokon keresztül azt hirdették a szószékről, hogy az értekezleten a pápa is meg fog jelenni. Azzal is fanatizálták a népet, hogy a kormány a katholikus vallást Magyarországból

ki akarja irtani. Ilyen előzmények után a nép izgatott hangulatban várta az értekezlet megkezdését.

A hatóság meg is tette a szükséges óvintézkedéseket, amennyiben Baross Arpád főszolgabiró negyven csendőrt kért a csendőrparancsnokságtól. A népgyülést Apponyi Géza gróf két órakor nyitotta meg. Mikor a podiumon megjelent, egyfelől éljenzés, másfelől zajos abczug-kiáltások és éles füttyök hangzottak. Apponyi ennek daczára megkezdte beszédét, melyet azonban nem volt képes elmondani, mert minduntalan zajos abczug! le vele! le a népbolonditókkal! — kiáltások szakitották félbe.

Apponyi az óriási zsivajban körülbelül a következőket mondta: A néppárt régi szokása, hogy a megyés püspöknek hódoló tiszteletét nyilvánitsa. Ehhez képest most is a püspök urnak, továbbá Zichy Nándor grófnak és Esterházy Móricz grófnak mély ragaszkodásunkat fogjuk nyilvánitani. (Zajos «nem, nem engedjük!» kiáltások. Azonkivül a herczegprimásnak (közbekiáltások: annak igen. Élénk helyeslés.) A gróf még néhány szót mondott, de a zaj oly fokra hágott, hogy Baross főszolgabiró oda fordult a szónokhoz és igy szólt:

Méltóságos uram! Az izgatottság oly veszélyes mérveket ölt, hogy kénytelen vagyok felkérni, hogy az ülést feloszlassa.

Apponyi tovább akart beszélni, de ekkor a főszolgabiró kiadta a csendőröknek a parancsot a gyülés feloszlatására.

Erre Apponyi igy szólt a néphez:

Minthogy nem akarnak szóhoz juttatni, azzal oszlunk el, a mit szivünkben érzünk: Éljen a néppárt. (Kálmán Károly sóskuti lelkész közbekiált! Veszszen Jeruzsálem!)

A csendőrség azután feloszlásra birta a népet. Három embert letartóztatott izgatás miatt.

A jegyzők közgyülése.

— Saját tudósitónktól. —

Budapest, augusztus 3.

A legutóbbi két napon százával érkeztek a fővárosba az országok minden részéből a községi és körjegyzők, hogy egyrészt a központi egyletnek tegnap lefolyt közgyülésén, másrészt a ma tartandó kongresszusson résztvegyenek. A közgyülés alkalmából, a mely délelőtt 10 órakor vette kezdetét, a vármegyeház nagyterme egészen megtelt. A jegyzők is, mint mostanában valamennyi gyülés, helyzetük javitására munkálkodnak.

Kuncze Imre egyleti elnök foglalta el az elnöki széket; mellette Uszkay Bálint főjegyző, Szegedi Albert alelnök és Lipcsey Adám, a jegyzők hivatalos lapjának szerkesztője, ült.

Az igazoló választmány jelentése nyitotta meg a közgyülést.

Ezután Kuncze Imre elnök hosszabb beszédet mondott, a melyet helyenként zajos tetszésnyilvánitásokkal kisért a közgyülés.

A jelentés többek között ezeket mondja:

... Elmult egy évszázada, a midőn az akkor még ifju franczia köztársaság vértől nedves földjéből kisarjadzott a szabadság, egyenlőség és testvériség magasztos eszméje.

Egy hosszu, zivatarokkal terhes századnak kellett elteini, mig végre a mi hazánkban is polgárjogot nyert az egyenlőség és testvériség elve az egyházpolitikai reformok törvénybeiktatásával.

A mult év ősze, az a nevezetes időpont a midőn az első lépés megtörtént, felekezetek által szétválasztott társadalmunknak egyesitésére.

Az uj rend kitünően bevált s az intézmény ellenségei által megjósolt forrongás sehol sem következett be. Az a békülékeny szellem, mely áthatotta a kormányt a törvények végrehajhajtása tárgyában kiadott utasitások összeállitásánál, a törvény gyakorlati alkalmazásában is fényesen sikerült.

Köztudomás szerint e korszakalkotó törvény végrehajtásának fontos munkájával a mi testületünk bizatott meg. És ez a méltatlanul annyiszor megrágalmazott, sokak által irigyelt és még többek által lenézett testület tanujelét adta ezuttal is megbizhatóságának. Az egyházpolitikai törvények zökkenés nélkül lettek átültetve a közéletbe s a mint a tapasztalás igazolja, a magyar állam hivatalos nyelvén vezetett egységes anyakönyvek megbizható okiratok a társadalom családi állapotáról.

A községek saját kulturális intézményei fejlesztésének elhanyagolása nélkül immár nem hozhatnak nagyobb anyagi áldozatokat az állam által reájuk ruházott teendők pontos elláthatása végett. Az állásban levő jegyzőket tarthatatlan helyzetükben a közigazgatás rendezésének reménysége táplálja; a fiatal nemzedék azonban, ha csak nincs rá nagyon kényszerülve, tartózkodik oly pályára lépni a melyen a megélhetésnek feltételei nincsenek arányban azzal a felelősséggel, azzal a munkával, a mely a községi jegyzői állással jár.

Megelégedéssel hozhatjuk a tisztelt közgyülés tudomására, hogy a jelekből itélve, e téren a viszonyok javultak. A belügyi kormány jelenlegi feje s azok a tényezők, a kik ügyeinkkel vannak hivatva foglalkozni, rokonszenves figyelemmel kisérik egyletünk működését. Nincs mozzanata egyleti életünknek, mely kikerülné éber figyelmüket és az a kiváló szivélyesség, a melylyel a belügyminiszter ur fogadta mult közgyülésünkből a közigazgatás rendezése tárgyában hozzá felterjesztett emlékiratunkat, feljogosit bennünket azon reményre, hogy a közigazgatás rendezése soká nem várat magára s hogy az erre vonatkozó nagyszabásu törvényjavaslatok alkotmányos tárgyalása előtt a gyakorlati élet embereinek véleménye is kellő figyelemben fog részesülni.

Tisztelt kartársak! Örömmel konstatáljuk, hogy kitartó munkálkodásunk valahára kezdi meghozni gyümölcsét. Működésünket nemcsak a sajtó és közvélemény kiséri rokonszenves figyelemmel, hanem ma már elértük azt, hogy a kormánykörökben szivesen veszik előterjesztéseinket, figyelemmel vannak munkálkodásunk iránt s talán nem alaptalan az a reménységünk, hogy a közigazgatás rendezése alkalmával megindulandó nagy alkotmányos küzdelemben rólunk, nélkülünk intézkedni nem fognak. E küzdelemre nekünk is készülni kell, t. kartársak! Testületünknek meg nem osztott morális erejét, tudásunknak egész tárházát, agitatorius befolyásunknak minden hatalmát fel kell használnunk, hogy a jelen közigazgatási rendszer ósdi butorzata sok ideig ne éktelenitse az ifju Magyarország modern intézményeinek fényes palotáját. E nagy munkának sikeres bevégezhetése czéljából akarjuk mi a jegyzői karban folyton ébren tartani a testületi szellemet. E nagy munkához kérjük mi kartársaink munkás érdeklődését s osztatlan bizalmát!

Kelt Budapesten, 1896. augusztus 2-án. Kuncze Imre egyleti elnök. Uszkay Bálint egyleti főjegyző.

Az egyesület 1895. évi pénztári számadása szerint a bevételek a lefolyt évben 1279 frt 56 krra, a kiadások 1186 frt 90 krra rugtak. Az egyesület tiszta vagyona 3 ezer 292 frt 66 kr. Az országos jegyzői árvaház vagyona 20758 frt 18 krt tesz ki. A jelentések tudomásul vétele után a jövő évi költségelőirányzatot állapitották meg és pedig a bevételeket 4192 frt 66 krral, a kiadásokat 2350 frttal.

Elfogadta a közgyülés a választmány amaz előterjesztését, hogy azokat a vármegyei egyesületeket, a melyek három évig nem fizettek tagsági dijakat, a közgyülésen való tanácskozási és szavazási jogtól megfosszák. — Az alapszabályokat ez értelemben meg fogják változtatni.

Elvetette a közgyülés azt az inditványt is, hogy az egyes jegyzőket, vagy vármegyei egyesületeket a központi egyesületbe való belépésre kényszeritsék.

A hagyatéki és leltározási dijak fölemelése tárgyában beadott inditvány tárgyalását a jövő közgyülésre halasztották.

A községi lakosok által az átvonuló katonaság részére kiszolgáltatandó előfogatok dijainak fölemelése tárgyában tett inditványára vonatkozólag a közgyülés megbizza az elnökséget, hogy keresse meg a megyéket adatok beszolgáltatása végett s ezek alapján intézzen feliratot a miniszterhez.

A közgyülés nem tartja teljesithetőnek a torontál vármegyei községi és körjegyzői szaktanfolyam igazgatóságának kérelmét, a tanfolyam anyagi segélyezése iránt.

A krassó-szörény vármegyei egyesületnek abbeli kérvényét, hogy az 1895/96. évekre terhére előirt tagsági dijak töröltessenek, a közgyülés az elnökséghez teszi át, az ügy megvizsgálása és az eredménynek a jövő közgyülésen való előterjesztése végett.

Inditványt nyujtott be a gömör-kishont vármegyei egyesület is a körjegyzői fizetésnek 600 forintra leendő felemelése, 100 frt anyakönyvvezetői dij megállapitása és a helyettes anyakönyvvezetők kineveztetése iránt. A közgyülés megbizta az elnökséget, hogy ez irányban feliratot készitsen s azt az illetékes helyre juttassa.

Ezután áttértek a napirend utolsó pontjára, az inditványok tárgyalására. Nagy vitát okozott Heves vármegye jegyzőinek ama kérése, hogy a közgyülés feliratban kérje a belügyminisztert arra, hogy a papi párbérek behajtásától a jegyzőket mentse fel. Érdekes az inditvány indokolásának a következő része:

„Az állami anyakönyvvezetés és a kötelező polgári házasság és ennek megkötésére vonatkozó megbizatás bizonyos ellentétbe hozta a jegyzőt a lelkészekkel, a kik, mert az intézmény nem kedves előttük és mert megnyugodni abban nem tudnak, minden alkalmat megragadnak arra, hogy a végrehajtó közegekbe beleköthessenek és a hol lehet, tekintélyüknek ártsanak.

A legalkalmasabb eszköz erre nézve, hogy mi jegyzők kénytelenek vagyunk a papi párbéreket behajtani és kötelesek vagyunk az ő természetbeli járandóságaik kiszolgáltatását előmozditani, ha másképp nem megy, karhatalommal is. Sok küzdelmünk volt 1895. október 1-je óta a lelkészekkel — tisztelet a kivételeknek — és nagy türelemmel kellett vértezve lennünk a keresztényi béke apostolainak aknamunkája ellen.“

Elmondja ezután az indokolás, hogy a papok ugy állanak bosszut a jegyzőkön, hogy régi párbérköveteléseket hajtatnak be velük, sokszor árveresztetés utján. Ezért volnának a jegyzők a papi párbérek behajtásától felmentendők.

A vitában többen azt inditványozták, hogy nemcsak a párbérek behajtásától, hanem minden más, ezzel kapcsolatos járulék behajtásától mentsék fel a jegyzőket. Mások pedig azt hangsulyozzák, hogy az inditványt adják ki a vármegyék jegyzői egyesületének, hogy azok mondjanak fölötte véleményt és csak akkor, ha ezek a vélemények beérkeztek, határozzon a közgyülés. Felszólaltak Szemere Imre elnök, Szegedi Albert alelnök, Moravek Gusztáv, Neusziedler József, Herold István, Záhonyi János, Gálfy István, Lehoczky, Dacsó Pál, Fülöp Gábor, Cserépy János, Kesztics Lázár, Kocs Endre és Bicskey Gyula.

A közgyülés többsége a mellett határozott, hogy az inditvány előzetes tárgyalás czéljából a vármegyék jegyzőegyesületeinek adassék ki.

Fleischhacker Ferencz ezután a közgyülés nevében köszönetet mondott az elnöknek és a főjegyzőnek a közgyülés tanácskozásainak tapintatos vezetéseért.

Ugyszintén köszönetet mondottak Pestmegye alispánjának, a miért a megyeház nagy termét átengedte.

Kuncze Imre elnök rekesztette be néhány hangulatos szóval a millenniumi közgyülést.

A közgyülés után a Pannonia szálló étermében közös ebédre gyültek össze a kongresszus tagjai. Délután különböző helyekre kirándulásokat rendeztek.

Budapest, augusztus 3. (Saj. tud. táv.) A jegyzők ma megtartották a kongresszust, melynek védnöke Perczel Dezső belügyminiszter volt. A miniszter megnyitójában, melyet sokszor szakitottak meg tetszésnyilvánitásokkal, beszélt az állami közigazgatásról, előbb azonban ecsetelte az összejövetel alkalmatosságát a millennium örömei között. Azután rátért a jegyzők nagy hivatására az állami közigazgatás megteremtésében, mely a jövendő országgyülés termei közé tartozik.

A kormány egyszerre kivánja benyujtani a reformjavaslatokat a vármegye közigazgatásáról, a városok és községek reformjáról. Számit a keresztülvitelben a jegyzők hazafias működésére, mely nélkül az nem is képzelhető.

Addig is kéri a jegyzőket, hogy legyenek segitségére az eszmék szükséges tisztázásában.

Perczel nagyhatásu beszédé a királyt éltetésével fejezte, mire a hallgatók viharos tetszéssel feleltek.

A kongresszus után lakoma volt, melyen Kuncze elnök a királyt, Szegedi alelnök Perczel belügyminisztert köszöntötte fel.

Tanulmányok a kiállitásból.

— A reneszansz-épület. —

Ezen palota-tömeg a tó partról nézve, festői képet nyujt. Daczára a több, egymástól teljesen eltérő stilban épült torony-csoportozat a legkellemesebb harmoniában egyesül ugy, hogy az ember azt hiszi, miszerint ez nem összekombinált, hanem eredeti terv szerint épült.

Különösen szép az állandó hidról oldalvást nézni, a honnét szépen megkülönböztethetők a brassói Katalin-bástya. Ablakai és polychrom festésü erkélye Bártfa városházáról vannak kölczönözve. Hajdani tulajdonosainak családi szaporodása folytán melléje jobbról és balról ujabb szárnyakkal bővittetett. A fökupola motivumai a gyulafehérvári Károly-kapu nemes izlésü architekturájából vannak külcsönözve. A szobrászati főcsoport Szölő Miklós müve, kinek a „haladás" szövétnekét tartó geniusza nagyon sikerült bal kezében egy tábblán a millennium kezdő betüit tartja.

Ezen csoportnak a csucsives épülettel szemben álló részét a lőcsei városház tornya választja kétfelé, mely az eredeti és manapság is fennálló toronynak hü utánzata. Tőle balra az eperjesi Rákóczy-házhoz, jobbra pedig a besztercebányai és lőcsei régi városházak logiáihoz hasonló épitmények ékeltettek; a tó felül eső épület végső sarkát a franczia koru-remeszánz stiljában emelt diszes alkotás képezi. Ezt az épitő a festői hatás czéljából vette programjába.

A két főcsoport között csekély distancia van. Itt emelkedik a szabadon álló pozsonyi szökőkut, mig a nyugati udvaron s a tavat szegélyező bástya falazaton puskák, ágyuk, taraczkok, mozsarak, lándzsák és két török tábori sátor van a XVII-századból.

A földszinten 6 óriási terem van; melynek falai régi olajfestésü képekkel s zászlókkal van diszitve.

A XXVIII. számmal jelzett terem falazatát ő Felségének óriás méretü gobelinek diszitik. Ezek egyike az 1687-diki mohácsi ütközetet ábrázolja, s 1765-ben készült: a másik Batthiányi herczeg czimerével a dákok meghódolását ábrázolja, a 18-ik században készült Batthiányi Strattma Odön herczeg tulajdona; a harmadik ugyanannak tulajdona s ábrázolja a rómaiak és dákok harczát.

Ezen terem szomszédságában látható az esztergomi székesegyház vörös márványból készült régi kápolnája az u. n. Bakocs-kápolna kitünően sikerült gipszmásolatban Az itt elhelyezett üvegszekrényben Bakocs érsekre vonatkozó emlékek láthatók.

A kápolnával szemben a gyulafehérvári székesegyház kapujának emlékét láthatjuk reprodukálva, melyet Lászi János erdélyi főesperes épittetett.

Tovább haladva a csik-menaségi templom falfestményeinek motivumai tünnek szemünkbe. Innen nyilik egy másik helyiség, melynek boltozata a csik-somlyói templom motivumairól van véve. Itt van elhelyezve Budavárának visszavételét 1686-ból ábrázoló gipsz-model Izabella királynéval.

Balra három hatalmas terem perspektivája tárul elénk. Egyikben, fegyverek, zászlók és egyéb hadászati emlékek láthatók; ennek boltozata Mária királyné körmöczbányai háza után készült; a másik kettőben a török hódoltságból való hadi tárgyak sokasága van elhelyezve. A falakat érdekes kosztüm-képek diszitik.

A középső teremből — a két főlépcsővel párhuzamos — helyiségbe jutunk, hol hazánk nevezetesebb müemlékeinek felvételeivel találkozunk. A hadtörténeti csoport termeit elhagyva ismét egy másik terem tárul fel, a hol székelyföldi motivumok a Báthory István siremlékének másolata, e magyar-dályai reform. templom mintázata s több arczkép látható. Tovább haladva a hazai iparos czéhek ládái, jelvényei és poharai, arany, ezüst asztali edények, kosztum-képek s régi ruhadarabok láthatók.

Innét kilépve, a rotundán egy aranyos disz-szán látható, mely az Eszterházy herczegi család tulajdona. A falakat ő Felsége tulajdonát képező két nagyszerü gobelin disziti. Egyik Lotharingiai Károly hg. fővezér bevonulását Budavárába jelképezi a bevonulás utáni öldöklés és rablások első napján. A kép előterében látható 6 lovas között kitünik lotharingiai Károly szép fehér ménen, a mint a szabad rablásra kiadja a rendeletet. A kép szinhelye a mai Szentháromság-tér a jobb felül eső Mátyás templommal. A teret lángoló épületek környezik; az utczákon öldöklés, rablás jelenetei, szerteszét heverő hullák, gazdátlan lovak száguldozása s tört fegyverek láthatók. A szegélyzet felső részén a lotharingiai és orleansi egyesitett czimer látható, alul pedig a következő felirat: „Budam Expunchum Janissariorun Sanguine Exundantem. Direptioni Tradit Victor Carolus V. 2. Sept. 1680".

A másik hatalmas gobelin szintén lotharingiai Károly hg. csataképe, a mint 1686 aug. 8-án visszaveti az őt körülzáró vonalon a törököket, kik a Szent Pál völgye felől áttörve a várba jutni akarnak. A háttér Budavárát tünteti fel. A kép alatt a következő latin felirat olvasható: In Auxilium Budae, Laborantis, Advoluntes Turcas Excipit et Debellat 8. 1686.

A falon látható Magyarország térképe 1683-ból, midőn a török uralom a legnagyobb mérvet öltö. Acsádi Ignácz dr. terve után Kogutovicz Manó rajzolta.

A főlépcső házba visszatérve, a csarnok főhomlokzatán az 1867-diki kiegyezés és a koronázásra vonatkozó emléken kivül a Habsburgház arczképei és ő Felsége uj trónja látható, melyen a folyó évi junius 8-diki hódoló felvonulást fogadta.

Az itt emlitett félkövü folyósoból a középső előcsarnokba jutunk, a hol számtalan harczi eszköz, sisak, nyereg, czimerpaizs, buzogány, kard, zászló stb, van elhelyezve

A XXX. és XXXI. teremben a domborművek és tollrajzok vizfestmények dominálnak, közöttök számos nagybecsü ereklye látható.

A reneszánsz főcsoport földszinti helyiségeinek gazdag tárházában napokig lehetne gyönyörködni s köteteket lehetne irni az itt felhalmozott történeti kincsekről, melyeknek egyrésze főuraink kincs- és levéltárából került ki. Vannak egyes dolgok, a melyeket órákig gyönyörködve szemlélhetünk s minél többször fordulnak meg őseink ereklyéi között, annál jobban felmegy szivünk s mindannyiszor találunk uj és uj ereklyét, melyek fennen hirdetik egykori dicsőségünket, nagyságunkat, szenvedésünket, megalaztatásunkat, győzelmünket.

Ezek után vegyük most már szemügyre az épület emeleti részét.

Itt 23 nagy terem van, melyek közel 600 emléktárgyat foglalnak magukban, közöttük számos oklevél, arczkép, zászló, egyházi és világi vonatkozásu tárgyak s harczászati eszközök láthatók. Itt van Verbőczy István-1517-ben kiadott Tripartituma s 1701-ben kiadott Compendiuma; több levél és kézirat Pázmány Pétertől: a Nádasdiak, Martinovicsak, Bessenyeiek stb. iratai.

A XXXVI. terem az erdélyi fejedelmek korából fenmaradt történetei emlékeket foglalja magában s a pozsonyi városház régi tanácsterének motivumaival van diszitve. A plafond közepén a 18. század izlése szerint festett kép azt ábrázolja, a mint Szent István országát felajánlja a boldog szüznek. A falakon láthatók az erdélyi szász comesek festett siremlékei.

Fölöttébb érdekesek az Eszterházy termek és pedig: a XXXVIII. számu, melynek falán feltüggesztve van Eszterházy, Pozsony olajfestésü látó és genreképe. A XXXIX. a vieux-laque szoba aranyborokát szövettel bevont butorokkal, viseux-laque almáriummal s rokokó órával, melynek tetején egy kanári madár időnkint énekel.

A XL. terem Mária Teréziától maradt tárgyakat tartalmazza.

A selyemdamasszttal bevont butorok között látható azon baldachinos ágy is, melyben a nagy királyné aludni szokott, midőn Eszterházán megszállt.

A L-ik diszterem Mária Terézia és ennek atyja III. Károly arczképével. A kék selyembutorok gazdag aranyhimzésüek és XVI. Lajos korából valók. Mellette van az ugynevezett zöld terem XVI. Lajos korabeli becsukott fa-trumeaux, márvány fedőlappal, melyen barokstilü bronz óra áll zöldre fényezve. A butorok zöld selyemripszszel vannak bevonva gazdag aranyhimzéssel.

Gyönyörü az ugynevezett „Sulle a terrain" utánzata szökőkuttal, szines foglalatu üvegcsillárokkal, két tükör, hozzá való asztalok és szék a selyemripszszel áthuzva.

Az 55. teremben a Thököly és Rákóczi-kor emlékei vannak elhelyezve, melyek számtalan arczképet, puskát, okmányokat, karabélyokat, könyveket, kardokat s egyéb harczi eszközöket tartalmaznak.

Az 56. terem a Habsburgház uralkodóinak arczképeivel van diszitve. Itt van Ő csász. és apost. kir. Felségének azon trónja is, melyet 1867-ben junius 8-án a törvényhozás két házának hódolata alkalmával használt.

Az 57. terem Mária Terézia korában használt hadviseleti emlékek gyüjteménye.

A többi terem is kiválóan gazdag a becses történelmi emlékek sokaságából. Hol itt, hol ott ragadja meg lelkünket egy-egy nagyértékü mükincs, melyeknek felkutatása, összegüjtése, szakszerü elhelyezése ember feletti munkát kivántak. Ezeket látva és szemlélve, legkevésbé sem csudálkozunk azon, hogy Ő Felségének, a magyar nemzet legjobb atyjának s minden, eddig-ide zarándokolt külföldi idegennek tetszését megnyerte s azok elismerésére méltóvá lett. De az is tény, hogy a magyaron kivül nincs nemzet, melynek oly küzdelmes, változatos és dicsőséges multja s története volna, mint a minőről a sok-sok meglevő emlékek fényesen tanuskodnak.

A történelmi főcsoport udvarán találjuk az „Ős foglalkozás" földszintes, kis csarnokát, melyet Herman Ottó az általa évek folyamán hangya szorgalommal összegyüjtött tárgyakból rendezett be.

A bejárat előcsarnoka megdöbbentően merész s a magyar hősiesség és bátorságot feltüntető három aktust tár a szemlelő elő. A közepén levő szirtes erdő rengetegét mutatja, hol egy óriási maczkót nyilaz le egy magyar vitéz. A medvevadászat ezen gyönyörü képe Mátyás királykorából vétetett s a belépőt némi félelem szállja meg a fogait vicsorgató medvének látása miatt, mely két lábára állva, dühösen támad ellenfelére.

A jobbról eső kép egy Zrinyi korbeli vaddisznóvadászatot jelenit meg. Az erdő sürüjéből hatalmas kan tör elő s nagy dühhel támadja a vadászt, ki merész elszántsággal emeli halálos döfésre lándzsáját. Mily erő, mily lélekjelenlét s a győzelem biztos tudatának mily foka kivántatott ahhoz, hogy ezen veszedelmes ellenséggel egyetlen fanyelü lándzsával sikeresen megvivjon!

Balról látható a szarvasvadászat a Rákóczi korból. A vadász itt már puskával van felszerelve. Körülötte a kopófalka bámul az elejtett királyi vadra, melyen Nimród szerencsés fia győzelmesen pihenteti lábát, mialatt a felemelt vadászkürt tudatja társaival a becses zsákmány elejtését.

A II. terem falai a legrégibb korból fenmaradt eredeti s részben utánzott házi és konyhai eszközökkel, liszt, só, főzelék, zsir s egyéb hasonlók számára készitett tacdényekkel vannak teleaggatva. Ezek még primitiv készitmények.

A III. teremben kitömött sasok, vadász fegyverek, lándzsák, ágyuk nagy száma látható, melyek között sok értékes müemlék van.

A IV. teremben felhalmozott botokon, dohány- és tüzszerszámtartó zacskókon, karikás ostorokon a későbbi kor előrehaladottabb és fejlettebb izlésének nyomai domborodnak ki. A tamburák, cziterák gyüjteménye a magyar nép zene iránti fogékonysága mellett tanuskodik, jelül annak, hogy a magyar zene elődjét ezen hangszerek képezhették a multban s igy igen becses zenetörténelmi emlékeknek tekinthetők.

Mily szorgalom, kitartás, odaadás s meleg érdeklődés buzdithatta a nagy nevü tudós hazafit, Herman Ottót, mig ezt az ezer és ezer ereklyét összegyüjtötte s nagylelküen a nemzeti muzeumnak adományozta. A szép s nemes tett nyerje jutalmát a magyar nemzet elismerésében.

RÉBUSZ.

A Vaskapu-ünnep programmja.

— Saját tudósitónktól. —

Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter ma kibocsátotta a Vaskapu megnyitási ünnepélyességeinek részletes programmját s abból egy-egy példányt beküldött tegnap az aradi hatóságoknak is. A tervezetből adjuk a következő részleteket:

September 26-án délután 3 órakor érkezik meg Orsovára udvari vonaton Ő Felsége a király, kit a pályaudvaron egybegyült méltóságok fogadnak. Ott lesznek: a csász. és kir. közös miniszterek, a csász. kir. osztrák és a magyar kir. miniszterek, az osztrák birodalmi tanács két házának mintegy 10—10, — és a magyar országgyülés két házának mintegy 25—25 tagu küldöttségei, a bukaresti és belgrádi csász. és kir. követek, a belgrádi, turn-szeverini és galatzi csász. és kir. főkonzulok és az orsovai török császári konzuli ügynök, a csanádi rom. kath. püspök, a temesvári gör. keleti szerb püspök, a karánsebesi gör. keleti román püspök, a lugosi gör. katholikus püspöki helynök egyházmegyéik papságának képviselőivel, a csász. és kir. közös hadsereg és a magy. kir. honvédség tisztikara, Krassó-Szörénymegye és a szomszéd törvényhatóságok küldöttjei stb.

O Felsége megérkezésekor Krassó-Szörényvármegye főispánja mond üdvözlő beszédet, mire a király válaszol. Ezután következik a bevonulás kocsikon Orsovára. A király az orsovai erdészeti hivatal épületében fog megszállni, hol rövid pihenés után a különböző küldöttségeket fogadja.

September 27-én csendes mise az orsovai róm. kath. templomban.

Reggel 8 óra és 20 perczkor érkezik meg a szerb király, 8 óra 35 perczkor pedig a román királyi pár, kikat a pályaudvaron O Felsége a király fogad. A királyi vendégek és kiséreteik ekkor az „I. Ferencz József" nevü gőzösre szállanak fel, a többi vendég pedig külön hajókra s ezzel kezdetét veszi a csatorna behajózása az üdvlövéseket tevő üteg ágyulövései közepette.

Eközben a csanádi püspök püspöktársai segédkezése mellett beszenteli a csatornát, mire O Felsége megnyitottnak jelenti ki a Vaskaput és kezében a magyar kereskedelemügyi minisztertől átvett aranyserleggel rövid felköszöntőt mond a mü sikerére.

Délután 3 órakor a felséges vendégek és kiséreteik Herkulesfürdőbe kocsiznak, hol a gyógyfürdő nagytermében délután 6 órakor udvari ebéd lesz.

Esti fél kilencz órakor O Felségeik a rövid időközökben induló vonatokon elutaznak

Csitt: jammo.

Budapest, augusztus 3.

A jammo-jammó-ért juniusban még rajongtunk. De juliusban a jammo-jammo már olasz nóta létére is olyan tót kezdett lenni, a melyik kiver bennünket a saját házunkból. Augusztusban pedig — linkelni fogjuk a kiállhatatlanul szép, s tagbaszakadtan édes Luigit, ha megint csak rákezdi, hogy:

Jammo, jammo
Neoppa jammo ja..!

Ez a jammo már nem is nóta többé, hanem epidémia. A kik azt vallják, hogy minden en kiállitás csak ugy meghozza a maga járványát, mint minden háboru — azok most igazolást találnak a jammo-járványban.

Az utolsó tiz esztendőnek valamennyi nóta járványa élénk emlékezetemben van még, de olyat, mint a mostani, soha sem értünk. A körösi, no de körösi lány, az is-is-is, a tarara bumdié, a gröszvardájn, a Goldstáin Számi — ez mind kismiska volt a jammo-hoz képest.

Hogy minden ember énekli, s hogy minden bangszer zengi, az még hagyján. Hogy a verklik is kivétel nélkül mind tudják már, az csak természetes; noha bámulatra méltó a verkli-iparosok gyorsasága, a kik néhány millió verklit rövid pár hét alatt képesek voltak a jammo-val fölfegyveresni. A jammo-ban az a rettenetes, hogy sohasem szünetel. Ha Ös-Budából a kiállitásba szökünk elöle vissza öt katona- és huszonöt czigánybanda megint csak azzal fogad bennünket, hogy jammo csak azért is jammo! Maga a Fontaine lumineuse is inficiáva van már; figyeljék meg kérem: mindig a jammo taktusát és dallamát csobogja ki. S hiába megyünk a kiállitásból a városba — minden mussikás, kávéház és korcsma, minden dudorászó fodrász és minden fütyös suszter inas azzal üdvözöl, s azzal üz bennünket tovább, hogy jammo és jammo és mindörökké jammo. Buda pedig, az igazi ős Buda, a mely egyébként- a főváros egészségesebb része — a jammo járványban csak ugy benne van, mint Pest. Hogyne, mikor a lágymányosi szunyogokból is külön jammo-sènekarok vannak szervezve s a Konstantinápoly Budapesten még a rakétákkal is azt puffogtatja ki, hogy jammo-jammo torokszakadtig és véglehelletig. És külön jammo-ünnepet rendeznek meggondolt adóhivatalnokok a tisztviselő telepen. S ugyanaz nap a nagy székes főváros merőben ellenkező végén, az ó-budai hit község müezzinjét is elkapja a járvány s előbb csak ő, majd az egész Ó-Buda gutturális hangon öblögeti, hogy jammo jammo, neoppa jammo ja. A mohamedán szerecsen, Ibrahim, a jammo-t imádkozza már Gülbaba sirja felett. S a harangok játéka, az órák ketyegése, a villamosok csilingelése, a lóvonatok tülkölése, a hajók szubogása s még a czipők csikorgása is kiadja valamiképen a jammo nótát.

Üldözi az embert ébren és álomban s ha már senki és semmi nincs körülötte, a ki és a mi rákezdhetné — akkor maga az ember kezdi rá ellenállhatatlan, önfeledt örületben: jammo, jammo neoppa jammo ja.

El el a városból! Fussunk a jammo járvány elől! Fel a gyorsvonatra! De hallga csak! A vasuti kerekek azt csattogják, a gép azt zakatolja s a szomszéd szakaszban a vidám vigécz azt fütyürészi, hogy jammo és itt is a jammo és mindig jammo, a meddig csak a vasut sinpárja fut.

Le a vonatról! Térjünk ki a világ ország utjáról, álljunk félre, nagyon félre a merre a madár nem jár. Mer ha madár már jár valamerre ott az bizonyosan a jammo-t csiripeli.

Komra szálltam s a Duna közepén elnyuló messzi nagy, elhagyott szigetre mentem át. Csöndes füzesek felett magas homok-dombok huilámzanak be, a sziget közepe felé. Ezeken futottam föl és le s megint föl és megint le — mert ugy tetszett, hogy a jammo nyomomban van és követ. Lehet, hogy csakugyan a révész fütyülte mögöttem, a ki előbb áthozott. De lehet, hogy csak a fülemben zümögött, a hova már befészkelte kiirthatatlanul.

Végre lihegve álltam meg a legmagasabb homokdomb tetején. Mögöttem és előttem a Duna egy-egy ága. Nem messze igénytelen szegény szigeti falucska: Pócsmegyer. Oly csöndes fészek és sokkal messzibb van a világtól, mint a Philippini szigetek pápuafalvai. Sovány kukoriczaföldek veszik körül s egyik táblán kapával munkálkodott egy sereg pócsmegyeri bennszülött, ember és némber vegyest.

Nos és most dalra gyujtottak! Mit is dalolnak? . . . Megdöbbentem . . . Igenis, ott a pócsmegyeri kukoriczaföldön a kapások — a jammót dalolták. A jammót azzal az egy kis különbséggel, hogy ők magyarosan jambó-nak ejtették ki, a mivel megint a nótán nem lenditettek egy cseppet sem.

Jammo itt, jammo ott, jammo mindenütt!

Nem, uraim és hölgyeim, meddő, hiábavaló igyekezet menekülni jammo elől! A jammo elér bennünket ma mindenütt, legfeljebb egy m betüvel könnyitve, de egy b-vel sulyosbitva. A legjobb esetben is csak jambó lesz belőle s mikor már jambó-vá lett, akkor azt mondjuk, hogy ha már ugyis jambó, akkor legyen csak inkább jammo.

Ott hagyjuk tehát megint a kies falut és visszatérünk ide a jammo-járvány iszó tüshelyéhez. Osztönszerűen éreszük, hogy az adott körülmények között ez a legokosabb, a mit tehetünk. Mert igaz ugyan, hogy a baj itt tört ki s innen hurczolták szét az egész országba a kiállitást látogató vidékiek. De viszont az is igaz, hogy immár itt dühöngte ki magát legjobban s itt hajlik lassan-lassan dekakenciára a jammo. Itt már, különösen maguk a budapestiek, ha még fujják és hallják is, de legalább unják. Itt már nincs kerület, a melyben Luigit egyhangulag választanák meg. Legfeljebb titkos szavazás mellett szavaznának még rá a rosz asszonyok. S nem bizonyos, vajjon igy megnyerné-e a többséget. Itt már a czipészmesterek kaptafákat dobnak inasaik fejéhez, ha azok rágyujtanak a jammo-ra s a házmesternék vizes rongyokkal rohanják meg a jammos verkliseket. Itt már müveltebb körökben a jammo mellett sürüen kezdik emlegetni a kvóta és a junctim szavakat is, melyeket ép oly kevéssé értenek, mint a jammo-t. Kár, hogy ennek a két uj divatszónak még nincs valami fülbemászó dallama. Ha ez is volna nekik, remelhétnők, hogy rövid idő alatt elhóditnák népszerüségét s egészen kiszoritanák a jammo-t.

Hanem künn az országban a jammo még csak most még éli virágkorát. A kik fenn voltak megnézni a kiállitást, azok hazatérve, itt nyert nagy benyomásaikat röviden igy mondják el a szavukra leső kiváncsi irigyeknek: hallották a jammo-t. A kik pedig nem akarnak ezeknél alábbvalók lenni, azok sem azt hiresztelik már, hogy mi is felmegyünk megnézni a kiállitást, hanem azt, hogy mi is felmegyünk meghallgatni a jammo-t.

A minap egy tulipiros hazafiságnak lendült örmény-magyar ujság inditványozta, hogy tekintettel a milleniumi diesőségre, ne számitsuk mi ezentul az időt Krisztus urunk születésétől, hanem kezdjünk önálló magyar nemzeti időszámitást a millennium alapján. Igy a folyó 1896-ik esztendő egyszerre a millenium első esztendejére fiatalodnék. Ez az örmény eredete daczára is legnagyobb mértékben magyar géniuszos eszme egyáltalán nem gyujtott. Miért nem? Mert a nemzet köshangulatát a millenniémtól elterelte a jammo. A millennium éve voltaképen a jammo éve lett. Ha az illető örmény-magyar ujság azt inditványozná, hogy Krisztus születése helyett tekintélyes közvélemény találná az érdekes eszt a jammo-t vegyük időszámitásunkban alapul, mét megfontolandónék.

De mit is jelent hát az a jammo? Ki az? Vagy mi az?

Abrándos vidéki hölgyek azt hiszik, hogy a szép Luigi vezetékneve, s ezért mindig epedő sóhajtással ejtik ki. Holdvilágos éjeken érzékeny papgazdasszonyok lassu, fájdalmas ütemben, s nagy kezdőbetüvel dudolják, hogy Jammo! Jammo! . . . Es sirásra fakadnak.

De bármilyen kedves is ez az érzelgés, tévedésen alapul. A szép Luigi vezetékneve nem Jammo. Hogy mi a vezetékneve, azt nem tudom, de ugy hallom: ugyanaz, a mi apjáé, a ki a rituális metszési müveleteket szakértéssel és becsülettel végzi a velenczei ghettóban. Ennek kifecsegésével tán sikerül őt, legalábbb a néppárti hölgykörökben, népszerütlenné tenni. Mert a népszerüsége immár nemcsak irigylésre méltó, hanem boszantó is. Szirup-édes mosolygását, kecsdus testmozdolatait tuczatszámra veszik le s rakják a kirakatokban közszemlére a nyerészkedő fotografusok. A jobb izlésü ember nem szánná sorra beverni ezeket a kirakatokat, de rosszabb izlésü hölgyvilág állandóan csoportokba verődik előttük. [Ah, az édes Jammó! Ah, a gyönyörü Jammo! . . .

Altalánosságban jammo érdekessége mégis csak az, hogy senki sem tudja, mit jelent. A jammo-t nem érti senki. Rejtély. Misztikus csodaszó. Még csak olaszul sincs, hanem nápolyul van, Ez a dialetto pedig teljesen ismeretlen nálénk, nagy szerencséjére a jammo-nak. Mert a világon semmi más nagyon népszerűvé nem lehet, csak a mi teljesen értelmetlen. A mit az ember nem ért meg, az el van sárva a kritikája elől. Azt, ha megtetszik neki, felkapja s telhetetlenkedik, mignem eltelik vele.

Jammo, jammo
Neoppa jammo ja,
Funiculi-funicula!

Ennyi mindössze az a dalszöveg, a mely betölti ma a hont a Kárpátoktól az Adriáig. A dallama igen ügyes és csinos; de mégsem bomlanánk érte annyira, ha pl. ilyen érthető magyar szövege volna:

Menjünk, menjünk
A hegy csúcsára fel!
A sikló jár le s fel.

No persze, erről minden papkisasszony s minden inasgyek menten kimondaná, hogy üres ostobaság. Ellenben, ah mi szép, mi mély ez:

Jammo, jammo
Neoppa jammo ja,
Funiculi-funicula!

Soha még fel nem kaptak nótát ennyire, mint

est a j o m m o-t. Csakhogy, a mit az embar nagyon felkap, azt később nagyon le is kapja. A j a m m o-divatra jön a j a m m o-csömör.

Zürichben olasz-üldözés van. Még nálunk is ide vadulhatnak a dolgoki ha el nem hallgatnak végre azzal a j a m m o-val.

Pedig ez nagy baj volna, mert hiszen Luigi is tagja a hármaeszövetségnek.

Tehát a világ-béke érdekében: csitt már egyszer j a m m o!

ANDRONICUS.

IDŐJÁRÁS.

Légnyomás: reggel 7 órakor 760.3 millimeter, délután 2 órakor 758.8 millimeter. **Hőmérsék**: reggel 7 órakor C° + 19.6, délután 2 órakor C° + 28.2. **Szél iránya és ereje**: reggel 7 órakor EN. 1, délután 2 órakor DN. 5. **Felhőzet**: reggel derült, délután félborult. **Csapadék** az utóbb 24 órában: 0 millimeter.

IDŐJOSLÁS.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Augusztus 4. —

Változó felhőzet. — Enyhe. — Keleten csapadék

HIREK.

Arad, augusztus 4.

Napirend:

Augusztus 4. Kedd. Róm. kath. naptár: Domonkos. — Protestáns naptár: Domonkos. — Görög-keleti naptár (julius 23.): Trof. F. — A nap kél 4 óra 43 perczkor, nyugszik 7 óra 27 perczkor. — A hold kél reggel, nyugszik 4 óra 40 perczkor.

Augusztus 8. Győgyszerész-egyesület aradi járásának gyülése Aradon.

Augusztus 18. Az amerikai szőlőtelep szövetkezet közgyülése délelőtt a kereskedelmi és iparkamarában.

Augusztus 19. Jegyzőválasztás Borossebesen.

Szabadságharczi emléktárgyak országos muzeuma (szinházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 oráig. Bemenet díjtalan

Kölcsey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Vonatok indulása Aradról. B u d a p e s t felé: Személyvonatok reggel 3.—, d. e. 11.20, este 9.35, tehervonat személyszállitással d. u. 3.56, gyorsvonat 8.18 d. e. C s a b á i g: 5.10 reggel naponta, 12.— délben (csak pénteken.) T ö v i s felé: Személyvonatok 6.30 reggel, 4.30 d. u., tehervonat 7.25 este, gyorsvonat 7.02 este, S o b o r s i n i g: Személyvonat 2.30 d. u., R a d n á i g: 6.55 reggel (csak vasárnap, ünnepnapon és búcsú-napokon.) T e m e s v á r i g: Személyvonat 6.20 reggel, 11.25 d. e., vegyesvonat 5.— d. u. S z e g e d felé: Személyvonat 4.45 reggel, 8.46 d. e., vegyesvonat 4.10 d. u. N a g y - H a l m á g y felé: Személyvonat 6.85 reggel, 4.50 d. u., vegyesvonat 11.55 d. e. M e z ő h e g y e s i g: Vegyesvonat 2.20 délután.

Vonatok érkezése Aradra. B u d a p e s t r ő l: Személyvonat 6.05 reggel, 8.17 d. e., 3.55 d. u., gyorsvonat 6.52 este. C s a b á r ó l (minden pénteken) 7.— reggel. S z o l n o k r ó l: 8.47 este. T ö v i s r ő l: Személyvonat 8.55 este, 6.54 reggel, 10.50 d. e., gyorsvonat 8.08 reggel. R a d n á r ó l: (csak ünnepen, vasárnap és búcsú napokon) 9.19 este vegyesvonat, mindennap d. u. 3.12 tehervonat személyszállitással. T e m e s v á r r ó l: Személyvonat 3.44 d. u., 10.55 este, vegyesvonat 10.43 d. e. S z e g e d r ő l: Személyvonat 6.42 este, 10.25 éjjel, 8.45 d. e. N a g y - H a l m á g y felől: Személyvonat 8.03 d. e., 6.34 este. Vegyesvonat 11.05 d. e. M e z ő h e g y e s r ő l: Vegyesvonat 12.50 délután.

Előkelő vendégek Aradon.

Nehány nap előtt jeleztük az előkelő vendégek megérkezését, kik tegnap este óta városunk szivesen várt és örömmel fogadott vendégei. D a r á n y i Ignácz földmivelési miniszter és H i e r o n y m i Károly az agrár bank igazgatója, kik az aradvidéki szőlőoltványtelepek megtekintésére érkeztek meg este 7 órakor a rendes gyorsvonattal.

A pályaudvaron már jóval 7 óra előtt egybegyülekeztek a fogadó küldöttség tagjai F á b i á n László főispán vezetése alatt. Ott voltak: S z a t h á r y Gyula alispán, S a l a c z Gyula polgármester, S a r l o t Domokos főkapitány, V é g h Aurél jószágigazgató, V á s á r h e l y i Béla, az arad-csanádi egyesült vasutak vezérigazgatója, D o b o k a y László miniszteri számtanácsos S o l y m o s s y Lajos br. B o h u s László br. W a r g h a Imre a szőlőoltványtelep vezérigazgatója, G r e é n Nándor alkapitány.

Pontban 7 órakor robogott be a budapesti gyorsvonat, melynek szalonkocsijából csakhamar kiszállott D a r á n y i Ignácz földmivelésügyi miniszter kiséretével, melyben részt vettek: H i e r o n y m i Károly és F e j é r Miklós az országos szőlőoltványtelep igazgatója.

A miniszter a legnagyobb szivességgel fogadta a reá várakozó küldöttség üdvözletét s mindegyikkel kezet szoritva, a legbarátságosabban társalgott egy jó ideig mindegyikkel. Aztán kocsira ülve, a „Fehér Kereszt"-be hajtatott, hol kiséretével együtt megszállt. Este vacsora után a társaság a Barosspark kioszkjában jelent meg, élénken társalogva 11 óráig.

Ma reggel a magas vendégek V á s á r h e l y i Béla és V a r g h a Imre igazgató kalauzolása mellett az országos szőlőoltványtelep csálai telepét tekintik meg. Délben F á b i á n László főispán vendégszerető házánál fényes ebédre gyülnek össze az előkelő vendégek, délután pedig az erdélyi első vonattal az országos szőlőtelep baraczkai telepét tekintik meg. Baraczkáról Ménesre rándulnak, hol a vinczelléristolát szemlélik meg. Estére visszatérnek Aradra s holnap reggel visszatérnek Budapestre.

—

— **Katonáink a Vaskapu megnyitásánál.** W a l d s t ä t t e n János a VII. hadtest parancsnoka — mint nekünk Temesvárról jelentik — parancsban hivta fel tisztjeit, hogy a Vaskapu szeptember 27-iki ünnepélyes megnyitásánál minél nagyobb számban vegyenek részt. A hadtestparancsnokság gondoskodik arról is, hogy miután Orsován sok lesz a vendég, a tisztek mintegy 80—90-en H e r k u l e s f ü r d ő b e n kapjanak szállást.

— **Zichy Nándor Világoson.** Teljesen megbizható kézből kapjuk a hirt, hogy nehány vállalkozó szellemű „népvezér" nagy titokban azon buzgólkodik, hogy Világoson n é p p á r t i g y ü l é s t hozzon össze. A mozgalom élén r o m á n l e l k é s z e k állanak, kik már is több, puhatolózó meghivót küldtek szét a vidékre, sőt jutott a meghivásokból a csanádmegyei róm. katholikus papoknak is. M e g i n v i t á l t á k a bolondok grófját, Z i c h y Nándort is, ki azonban — könnyen érthető okokból — mindeddig n e m h a t á r o z o t t még a világosi zászlóbontás dolgában s igy könnyen megeshetik, hogy Világoson nem is lesz alkalma a gazdaközönségnek ajándék-bikákat kérni a nép grófi barátjától. A terv különben az volna, hogy a világosi gyülés a m e z ő k o v á c s h á z a i néppárti okvetetlenkedés után menjen végbe s ha Zichy Nándor felül a szivélyes meghivásnak, mit ugyan még róla sem tételezünk fel, lesz is a dologból valami. Nekünk magunknak kevés szavunk van a világosi titkos revizionisták szándékához. Ha nem sikerül, annál jobb, ha mégis nyélbe ütik, az sem nagy baj. — Aradmegye közönségének s éppen a világosiaknak is sokkal jobb a hire, semhogy valaki a néppárti kóklerek befolyásától féltheté. De bizunk a járás főszolgabirójának, P á r i s Gábornak erélyességében is, ki — bármiként alakuljanak is a viszonyok és bármilyen szándékkal jöjjön is oda a népbolondító gróf — meg fogja találni a módját annak, hogy az itt lakó különböző nemzetiségek és felekezetek példásan békés egyetértését egy órára se zavarják meg a néppárt és titkos szövetségeseinek törekvései.

— **Aradmegye képviselője a vaskapunál.** D á n i e l Ernő kereskedelemügyi miniszter leiratot intézett S z a t h m á r y Gyula alispánhoz, a melyben meghivja őt a Vaskapu csatorna megnyitásának ünnepére. Az alispán valószinüleg személyesen fogja képviselni a vármegye közönségét.

— **A néppárt Mező-Kovácsházán.** A néppárt főkortesei, a katholikus papok szövetkezve a szoczialista elemekkel néppárti, szervezkedő gyülést rendeznek augusztus hó 6-án M e z ő - K o v á c s h á z á n. A gyülésen hir szerint Z i c h y Nándor gróf és állandó kisérői is részt fognak venni, kik nagy sulyt helyeznek arra, hogy ez első, csanádmegyei vállalkozásuk szerencsésen üssön be. Innen azután tovább vihetnék a zászlót. — A r a d m e g y e felé, hol néppárt ugyan nincsen, nem is volt és nem is lesz, de egy kis szerencsét próbálni — ugy vélik Zichy Nándor és szövetségesei — itt sem árthat. A mezőkovácsházai gyülés tömegesen látogatott lesz, mert a szoczialista vezéreket és nehány rácz papot sikerült a „szent" ügynek megnyernlök. A magyarság — a szoczialistákat leszámitva — egészen távol tartja magát a néppárti kóklerek mozgalmától.

— **Az aradvárosi adókivető bizottság** folyó hó 5-én délelőtt 9 órától kezdve a kádárok, kalaposok, kalmárok, káposztaárusok, kávémérők és kávések III. oszt. ker. adóját fogja megállapitani.

— **Bucsujárás egy fűzfához.** Az ember csakugyan nem tudja, boszankodjék-e inkább, vagy pedig szánakozzék azon a sötét tudatlansággal párosult, vallásos vak buzgóságon, melynek egy nem mindennapi esetét közli velünk m a k ó i levelezőnk. T o r n y á n történt meg nehány nappal ezelőtt, hogy egy tiz éves libapásztor leány kint a mezőn egy fűzfa alatt elaludt s mikor felébredt azzal a hirrel rontott haza szüleihez, hogy á l m á b a n m e g j e l e n t e l ő t t e S z ü z M á r i a és csodáiatosabbnál csodálatosabb dolgokat sugott füleibe. Egyszerre hire járt a faluban, majd meg az egész vidéken a bámulatos esetnek s azóta b u c s u j á r ó h e l y lett az a fűzfa, melynek árnyékában a kis pásztor leány égiekről álmodozott. Ráczok, németek, románok, sőt nagy számmal magyarok is családostul zarándokolnak el a szent fűzfához ugy, hogy volt olyan nap — irja levelezőnk — mikor s z á z a k r a m e n t a b u c s u s o k s z á m a. Hiábavaló minden kapaczitálás, a nép rendületlenül hiszi és terjeszti is a hirt, hogy a tornyai fűzfa alatt, mely közvetlen közelben van J u s t h Gyula parkjához, — a szüz anya jelent meg az alvó libapásztor leányka előtt, megjelelölve a helyet, hová minden jó kereszténynek el kell látogatnia egy ájtatos imára. A vidék intelligens elemei különben a t o r n y a i p l é b á n o s t okolják a nép e babonás tévelygéseiért, mert ő az, a ki e r ő s i t g e t i őket szánalmasan vak hitükben s nem hogy felvilágositani iparkodnék a népet, de azon van, hogy tudatlanságukból nehogy valamikép kiábránduljanak. Igy azután a bucsujárás egyre nagyobb mérveket öltugy, hogy — mint beszélik — ha ez tovább igy tart, elkerülhetetlen lesz a h a t ó s á g b e a v a t k o z á s a, mely kezdettől fogva rossz szemmel nézte ezeket, a szoczialista izgatók által könnyen maguk hasznára kizsákmányolható tumultusokat. A battonyai szolgabirósághoz már is a környék birtokossága részéről többen intéztek kérdést, ugyan nem volna-e tanácsos a komoly következmények megelőzése czéljából véget vetni a tornyai bucsujárásnak.

— **Ferencz Ferdinánd főherczeg állapota.** Mint Bécsből táviratozzák, F e r e n c z F e r d i n á n d főherczeg állapotában örvendetes és tartós javulás állott be. Orvosai azt is megengedték már neki, hogy kedvező időjárás esetén meglátogathassa Zsófia württembergi herczegnőt. A telet a főherczeg ismét déli éghajlat alatt fogja tölteni.

— **A kik a kiállitásra felrándulnak.** Aránylag rövid idő alatt ez már a harmadik csoport Aradról, mely igénybevéve a kedvezményes jegyeket, a kiállitás megtekintésére a fővárosba utazik. A jelentkezők már eddig is oly nagy számban vannak, hogy G r e é n Nándor alkapitány az ivet rövid idő alatt „lezárni kénytelen, miért is felhivja mindazokat,

kik e felutazáson résztvenni szándékoznak, hogy nála folyó hó 7-ig az az péntekig okvetlenül jelentkezzenek.

— **A hadapródok esküje.** A katona élet legelső és igen fontos momentuma az esküttétel. Régente minden évben nagy ünnepélyességek között megismételték azt. Minden hadseregnél arra törekedtek, hogy ez a pillanat maradandó — ünnepélyes — emléket hagyjon vissza a katonákban. Monarkiánkban az általános hadkötelezettség behozatalával megszünt a fentebb emlitett szokás. A sorozásnál egyszerüen megeskették az ujonczokat oly módon, mely egy cseppet sem mondható ünnepélyesnek. Ez okból rendelte el a király, hogy minden évben november elsején nagy diszkivonulással egykekötve tábori misét tartsanak minden helyőrségen és ez alkalommal az ujonczokat ujra felesketik. A királynak a rendelete azonban a katonai nevelő-intézeteket nem érinti, minthogy az 1888-ik évben kiadott uj szervi határozványok értelmében a katonaintézetek növendékeit csak akkor esketik fel, ha az intézetet annak sikeres elvégzése után elhagyják. A katonai nevelőintézetek növendékeinél pedig az esküttétel kétszeresen fontos. E növendékek, mint hivatásos katonák képezik a hadsereg keretét és arra vannak hivatva, hogy a legénységet minden tekintetben vezessék. Azért szükséges, hogy a katonanevelő-intézetek növendékeiben is, az esküttétel ünnepélyes momentuma maradandó emléket hagyjon maga után. A katonai akadémiák növendékei az esküt ünnepélyesen tették le már azok megalapitása óta. Csakis a hadapród-iskolák növendékeire nézve nem volt mindeddig kötelező szabályzat kiadva s ezért sok helyen ez ünnepélyes aktust nem ugy tartották meg, hogy a résztvevőkben maradandó emléket keltett volna.

A közös hadügyminiszter 2599-ik számu rendelete a hadapródok esküttételét szabályozza. A rendeletből kiemeljük a következő pontokat:

1. A hadapród iskolák augusztus 18-án ő császári és apostoli királyi felsége születése napja alkalmával megtartandó diszkivonuláson résztvesznek.

2. A diszmenet után a hadapród iskola egy század által kisérve, melyhez zászló és egy zenekar van beosztva, zeneszó mellett bevonul. Az iskolába visszaérkezve a IV-ik évfolyam növendékei ezredeik egyenruháit öltik magukra és ezután az ünnepélyes esküttétel a zászlóra, egy a hadtestparancsnokság által kijelölt tábornok előtt megy végbe.

3. Ha a hadapródiskola helyén nem volna helyőrség, vagy pedig a helyőrség nem volna jelen, ugy a növendékek esküttétele az intézet viszonyaihoz képest — amennyire csak lehet ünnepélyesen tartandó meg.

4. A hadapródiskolák esküttételére vonatkozó további intézkedéseket a hadtestparancsnokok illetve a katonai állomásparancsnokok teszik meg.

5. Különös intézkedések, melyek a nap magasztosságát emelik, az iskolaparancsnokok által ezután is elrendelhetők.

— **A „Fehér kereszt" szaletlije.** A „Fehér kereszt" átalakitási munkálatai nemsokára befejeződnek. Két hét mulva az udvar, melybe lépcső visz le a nagyteremből, tető alatt lesz. A szaletli, mely eddig étkezési helyül szolgált, már most elkerül innen. Akadt gazdája a polgári takarékpénztárban, mely 600 frtért vette meg Nagy Lajostól. A Salacz utczában bazároknak használják fel és még az idén fel is állitják.

— **A tüzérek Radna-Lippán.** Radnai levelezőnk irja: Szombaton érkezett a 21-ik tüzérezred Radnára 18 ágyuval, hogy Radna-Lippa környékén az idei hadgyakorlatokat megtartsa. Olyan lődözés van egész nap Lippa és Radna határain, akár csak igazi háboru idején. A tüzérek keményen megállják a helyet, de a nagy por, mely a szárazság következtében támadt és a nagy hőség nagyon megviseli őket. Különben a kettős községben örülnek a katonáknak, mert élénkséget hoztak a községbe.

— **Gyilkosság Kladován.** Radnai levelezőnk irja: A kladovai parasztgazdák egyik legtenetősebbjét vasba verve kisérték tegnap a radnai kir. járásbiróság börtönébe gyilkosság miatt. Sztoján Sándor, minden gazdagsága mellett is nem volt megelégedve azzal a földbirtokkal, a mije volt s mindig többet szeretett volna, mi által az egyes földes gazdákkal sok baja esett, sokat kötekedett. Folyó hó 1-én éjjel 12 órakor Sztoján Sándor 400 frt ára buzája mely asztagba volt rakva leégett. Sztoján Sándor bejelentette a csendőrségnek és azzal haza jött. Dupla csövü fegyverét megtöltve elment ki a földjére. A sors szembe hozta őt egyik ellenségének öccsével Hamosa Ilieval. Sztoján Sándornak se kellett több ingerült állapotában. Puskájával e szegény védetlen emberre támadt, hogy más nem gyujthatta meg a buzát csakis ő, mert ellensége a bátyja. A szegény ember, a ki mit sem sejtve jött az uton, könyörgött, de a kérlelhetetlen gazda rálőtt. Hogy ilyen állapotban történt a lövés bizonyitja az, hogy a postával megtöltött cső mind a két kéz fejét levitte. A szegény emember pár percz alatt elvérzett, mert sziven találta a lövés. Ekkor a gyilkos fegyverét a kukoriczába dobva haza ment. Nemsokára jelentették a csendőröknek az esetet. A radnai csendőr őrmester Kéry Sándor rögtön a helyszinére ment és meginditotta a nyomozást. A nyomozás szálai Sztoján Sándor udvarába vezettek, Kéry őrmester vallatóra fogta, de ő konokul tagadott. Ekkor az őrmester a puska után tudakozódott, a mit a gyilkos nem tudott előteremteni, s igy kénytelen volt a gyilkosságot beismerni. Rögtön vasba verték és a helyszinére vitték, hol a fegyvert is kihozatták vele a kukoriczából. Nem sokára megérkezett a radnai járásbiró Bartos Gusztáv, dr. Halik lippai és dr. Held paulisi orvosok kiséretében. A hulla boncolása éjjel 11-ig tartott. Az eset ugy Kladován mint a vidéken nagy feltünést keltett, mert a gyilkos, mint tehetős gazda sok ismeretséggel birt. A faluban a részvét óriási a szegény meggyilkolt iránt, mert a legjámborabb emberek egyike volt. Különben is Kladován a mostani években a közbiztonság nagyon gyenge lábon állt. Négy gyilkosság történt nem nagy időközben. S hogy igy van mutatja az is, hogy a kladovai biró a főszolgabirótól egy bizonyos időre állandó csendőrjáratot kért.

— **A munkaszünet.** A kereskedők augusztus elsejétől minden vasárnap és ünnepnapokon ismét csak déli 12 órakor zárják be üzleteiket, melyre a vidéki közönség figyelmét is felhivjuk. Most volt az első vasárnap, a mindőn 10 órán tul is nyitva maradhattak az üzletek.

— **Jegyzőválasztás Battonyán.** Nagyban folyik a korteskedés — irja levelezőnk — a battonyai jegyzőválasztásra. Legtöbb kilátása győzelemre Fodor Manó okleveles jegyzőnek van, ki a hivatalos köröknek is jelöltje.

— **Tanitó választás.** Cs.-Palotán községi tanitónak egyhangulag Herold Mihály az aradi tanitóképző intézet egyik kitünő növendékét választották meg,, kiben a község szorgalmas, törekvő tanitót nyert.

— **Rabszökés a megyeház udvaráról.** Egy 20—22 éves suhancz, a ki vizsgálati fogságot szenved a megyeházi börtönben, kisérelte meg tegnap délután 4 óra tájban a szökést, de oly ügyetlenül, hogy nehány percz mulva már ismét a börtönőrök kezei közé jutott. A szokott délutáni sétájukat végeztek a rabok, midőn egyszerre — egy kedvező pillanatot felhasználva — kivált a sorból az egyik fogoly s a megyeház kapujánál kirontott az utczára s eszeveszetten futni kezdett a törvényszéki épület felé. A törvényszék kapujánál tovább azonban nem tudott eljutni a boldogtalan, mert itt már lefülelték a börtönőrök s nagy népcsődület közepette vitték vissza a börtönbe.

— **Öngyilkos aradi leány.** Fekete Ilona aradi leány holttestét tegnap délelőtt fogták ki a halászok az uj-aradi hajóátjárónál. Két nap óta keresik-kutatják már a szerencsétlen leányt; az édes anya még egyszer látni akarta gyermekét. A marosparti füzesek alján egy már oszlásnak induló hulla akadt meg. — Az volt a leánya. Kivánsága teljesült. A rendőrség részéről Joó Béla kihágási biró a holttestet az alsó temető halottas kamarájába vitette.

— **Selyemtenyésztés Soborsinban.** Levelezőnk irja: A soborsini selyemgubó állomáson a beváltás a mai nappal véget ért. Körülbelül 2000 frtot fizetett ki a termelők közt. Átlag egy termelőre esik 25 frt. Egyes termelőkre a legcsekélyebb 6 frt, régi termelőkre 30—40 frt esik. Kivételesen egyes termelőknek 60—80 frt is fizettetett ki.

— **Influenza a huszár-lovak között.** Az aradi szolgabiróságnak jelentik hivatalosan Mikalakáról, hogy az ott elszállásolt 3-ik huszárezred 3-ik századának lovai között járványszerüleg fellépett az influenza s már eddig 20 ló betegedett meg. A községi lakosság körében nagy a rémület, mert nem tudhatják az óráját annak, mikor terjed át a betegség saját lóállományára. Tegnap jelentést tettek a dologról Szathmáry Gyula alispánnak is kérve őt, hogy eszközölné ki a huszárság eltávolitását.

— **Tüz.** Cs.-Palotán szombaton délelőtt Kriván Mihály tanyáján tüz ütött ki. Egy 17 öles hosszu szalmakazal gyulladt ki s egy pillanat alatt lángokban állott. A nyomban kivonult tüzőrség Institóris Elek főparancsnok vezetése alat azonban csakhamar a vész szinhelyén termett s a tüzet eloltották. A megejtett vizsgálat kideritette, hogy a tüz a munkások vigyázatlansága folytán ütött ki, amennyiben égő pipáikkal a száraz szalmát felgyujtották.

— **Fürdői élet.** Barlangligeten a hozzánk utoljára beküldött kimutatás szerint 1703 vendég volt. Ezek sorában van Aradról Adler Lipót dr. aljárásbiró és családja a „Vaskapu" fogadóban.

— **Katonai lóvásárok.** A földmivelésügyi miniszter egy tegnap leérkezett rendelete kiséretében megküldi Aradvármegye alispáni hivatalának az őszre tervezett katonai lóvásárok programmját. Mint minket közelebbről érdekőt megemlitjük, hogy Aradon szeptember hó 21-én, Kunágotán szeptember 23-án, Megyes-Bodzáson szeptember 25-én és Nagylakon szeptember 28-án lesz megtartva a vásár.

— **Tüz Mikalakán.** Vasárnap délben nem a szokott déli harangszó, hanem a veszedelmet jelző harang kongása verte fel a csendet Mikalakán. Senki sem tudta, hogy hol és merre lehet tüz fényes nappal, perzselő hőségben, mikor a veszedelem azzal is tetézve van, hogy minden udvaron ott áll már a behordott idei termés, a minek pedig nem sok szikra kell. Argyelán Jova, jómódu gazda udvarán támadt a tüz, a hol a gabona ismeretlen okból kigyult. Rövid idő alatt nagy tömeg verődött össze, de az oltást nem sokban segithették elő, mert a község tüzi fecskendője sem használhatott sokat: kevés volt a viz. A tüz pedig terjedt, folyton terjedt s földig leégett Argyelánnak nemcsak a gabonája, hanem mindkét háza is. Biztositva pedig az egészből semmi sem volt, igy hát a szerencsétlen teljesen tönkrement. Hogy milyen szerencse volt a szerencsétlenségben is a nyugodt, csendes időjárás, az nagyon is érthető.

— **Jön a czigánykaraván . . .** Valamivel piszkosabbak és rongyosabbak voltak azok a Faraó ivadékok, kik tegnap délután szekereikkel Arad előtt áliást foglaltak, mint a „Czigánybáró" lelkes katonái. Másban is törték a fejüket. Egy pillanat alatt beszéledtek a városba s hogy mit csináltak, még eddig nagyrészt titok. De hogy csináltak valamit, az tény, mert már a délutáni órákban feljelentést tett ellenük Gyorgyevits Sándor Forray-utczai kereskedő lopás miatt. A rendőrség tehát gondjai alá vette a kóbor truppot, de már 6 óra után kieresztette, sőt egy levél rendőrrel el is kisértette Temesmegyebe.

— **Az ablakon keresztül.** Simon István asztalos segéd a Demeter utcza 29-ik földszintes házban lakik. Most hogy pár nap óta oly nagy a hőség, nyitott ablakoknál alszik. Ezt felhasználta egy eddig ismeretlen egyén és tegnap este beugrott az ablakon és egy husz forintról szóló takarékpénztári könyvecskét és tiz forint-

értékü ruhanemüit elemelt, Simon csak reggel vette észre a lopást s nyomban jelentést tett a rendőrségnél. A tettest keresik.

— **Telefonbérlők figyelmébe.** A nagyméltóságu kereskedelmi minisztérium f. év julius hó 10-én kelt 41860 számu magas intézkedésével megengedte, hogy a városi közhasználatu telefon előfizetők az elvállalt előfizetési kötelezettség vagyis egy év letelte után három havi felmondással az előfizetők sorából bármely időben kiléphetnek. A felmondást irásban kell bejelenteni és ez azon időtől kezdődik midőn ezt a hivatal kezéhez vette. Arad 1896. augusztus hó 3 án. Szél Ernő posta táv. felügyelő.

— **Szerencsétlenül járt tutajos.** A mult héten — irja radnai levelezők — három erdélyi román ember fát szállitott a Maroson. A lippai hid közelében azonban olyan rosszul kormányzott az első, hogy a hajó keresztbe jött és a hidnak neki ment, még pedig ugy, hogy az első kormányost a kormány rudja letötötte és a hajó háta mögé dobva alá került a hajónak, s ki sem jött többé. Hiába kereste egyik társa; a másik sokat ivott s igy nem mert csolnakra ülni. A szerencsétlenül járt egyik tutajos szintén olyan állapotban volt, s azért nem is uszhatott holott jól tudott uszni. Igy beszélte a harmadik józan tutajos, a ki majd megviszi a szomoru hirt messze idegenbe.

— **Adományok.** Az első aradi takarékpénztár igazgatósága Ottenberg Vilmos ravatalára szánt koszoruját az árvaház javára tegnap a polgármesteri irodában 20 forinttal váltotta meg. — A magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének tisztikara a néhai Lansfeld Győző ravatalára helyezett koszorura begyült összegből fennmaradt 4 frt 50 krt a városi árvaház javára adományozta. Néha Ottneberg Vilmos ur ravatalára szánt koszoru megváltása fejében dr. Nemess Zsigmond ur az „Első aradi betegsegitő és temetkezési egyesület" „Menedékház-alap"-ja javára 5 frtot adományozott, mely nemesszivü adományért, az egyesület nevében, ez uton is hálás köszönetet mond Kohn S. N. elnök,

—

—x— **Asztmásoknak** czimü hirdetést ajánljuk az olvasó közönség becses figyelmébe.

GYÁSZROVAT.

† **Ottenberg Vilmos** temetése nagy pompával ment végbe vasárnap délután 6 órakor. A halottas háznál megjelentek az elhunytnak hozzátartozóin kivül ismerősei, barátai s tisztelői, hogy a feledhetlen emlékü, nagy tudásu tanitónak lerójják kegyeletük adóját. A volt tanitványok könnyezve álták körül atyai szivü tanitójuk ravatalát s aztán elkisérték ők is utolsó utjára. A szertartás után dr. Rosenberg Sándor főrabbi mondott egy megható, szép gyászbeszédet, a sirnál podig az elhunytnak egykori tanitványa: Westmann Gyula bucsuzott el a halottól többi társai nevében.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Az aradi kereskedők köre** szombaton Tedeschi Viktor elnöklete alatt választmányi ülést tartott a kör saját helyiségében. A választmány örömmel vette tudomásul az elnök jelentését, hogy a kereskedő főnökök mind számosabban lépnek a kör kötelékébe. Számos apró ügy elintézése után egyleti szolgának Scwarcz Vilmos helyett Taglicht M-et választották meg.

— **A Chewra-Kadischa közgyülése.** A „Chewra-Kadischa" egyesület vasárnap délelőtt 10 órakor tartotta meg Bing Vilmos hitközségi elnök vezetése alatt rendes közgyülését. Az ülés tárgya a temetési dijazások felemelésére vonatkozó javaslat volt. A Chewra-Kadischa elnöke Lusztig Adolf ugyanis április hó 20-án tartott ülésen azt inditványozta, hogy az egylet bevételeinek szaporitása czéljából a temetkezési dijak emeltessenek fel. Az inditvány egy bizottságnak adatott ki, melynek javaslatát a julius 20-án tartott választmányi ülés egyhangulag elfogadta. A tegnapi közgyülés rövid indokolás után szintén egész terjedelmében határozattá emelte a javaslatot. Ez által tehát a jelenlegi viszonyokat tekintve a Chewra-Kadischa bevétele enként körülrülbelül kétezer koron emelkedik. Az ülés végén Lusztig Adolf egyesületi elnök köszönetét fejezte ki a közgyülésnek, inditványának egyhangu elfogadásáért.

TANÜGY.

A kereskedelmi akadémia jelentése.

Az aradvárosi kereskedelmi akadémia évi értesitőjét a mult iskolai évről tegnap bocsájtotta közre Abrai Lajos igazgató. Épen 100 oldal az aradi nyomdarészvénytársaság által igen izlésesen kiállitott füzet, melyben formailag és tartalmilag érdekesen előkelő hangon számol be az igazgató intézete egy esztendei eredményeivel. Kezdi a legkiemelkedőbben, a millenniumi ünnepséggel, közölvén a maga megnyitóját és Somogyi Gyula méltató beszédét. Azután az az érdekes tanulmány következik, melyet Abrai Lajos a II. országos és egyetemes iskolaügyi kongresszuson a kereskedelmi szakosztályban felolvasott, megjelölvén vele a kereskedelmi szakiskolák helyét a közoktatásügy keretében. Kivánta akkor a felolvasásában az érdemes igazgató, hogy a kereskedelmi iskolák a közoktatásügyi miniszteriumból a kereskedelmibe helyeztessenek át, az idegen nyelvek oktatására nagyobb gondot forditsanak és a növendékek, kik nem a reáliskola negyedik osztályából jelentkeznek a kereskedelmi iskolába, a számtanból és az idegen nyelvekből fölvételi vizsgálatot tegyenek.

A szakosztály tudvalevőleg magáévá tette Abrai inditványát, melyből az utóbbi pontot visszavonta.

Ez értekezés után következnek a szokásos évi kimutatások a tanitási anyagról, a tanárokról és tanulókról és az általános beszámoló. Ebben különösen megszivlelésre méltó az a rész, melyben az igazgató az ifjuság ideg- és izommunkájának kivánatos egyensulya érdemegsürgeti a már oly rég szükséges és oly sokszor megbeszélt ifjusági játszótereket.

Végül az internatus ügyeit ismerteti. Tavaly 35 tanuló volt benne.

Ajánljuk az érdekeltek figyelmébe az ismertetett füzetet.

MULATSAGOK.

(==) **Dalestély.** Az aradi dalegyesületnek vasárnap este a Kánya-féle sörcsarnokban kitünően sikerült dalestélye volt. Az előadott egyes ének darabokat a tekintélyes számban összegyült közönség zajosan megtapsolta és megismételtette. A törekvő dalegyesület valóban minden tekintetben megérdemli a közönség legmelegebb pártfogását.

(==) **Bál Uj-Aradon.** Fényes siker koronázta az uj-arad-zsigmondházi önkéntes tüzoltó egyesület fáradozását a szombat esti táuczestély rendezése körül. Sokan voltak és jól mulattak. Az első négyes a legjobban bizonyitja a látogatottságot. Száznál több pár táncozlt. — A mulatság a legkedélyesebb hangulatban folyt le, daczára a künn makrancoskodó időjárásnak s csak a pirkadó hajnal hasadása adott jelt a hazatérésre.

TÁVIRATOK.

A Szentistvánnapi bucsu.

Budapest, augusztus 3. (Saj. tud. távirata.) Bogisich Mihály cz. püspök érseki helyettes vikárius Vaszary Kolos biboros érsek, herczegprimás meghagyásából a következő körlevelet intézte a budapesti plébániákhoz:

Főtisztelendő plebánia hivatal. Ez évben ünnepeljük Magyarország ezredéves fennállásának jubileumát. Részt vett és vegyen a millennáris ünnepélyekben minden magyar, kor, nem- és valláskülömbségnélkül. Részt vettünk azokban mi is katholikusok, ünnepeltük számos történelmi eseménynek emlékét, megemlékeztünk sok érdemdus nagy férfiunkról, de a legérdemesebbről arról, ki az ezeréves fennállás szilárd alapját, a kath. hitet hazánkban megvetette, ez ideig alig történt emlités Szent-István napját ez idén a millennáris ünnepélyek sorozatában a legtényesebben és minél nagyobb számban kell megülnünk. Ez legyen a katholicizmus jubileuma. Ezt kivánja tőlünk a hála, a kegyelet, melylyel első királynunknak szent István-nak tartozunk. Azért óhajtja Magyarország dicsőségesen uralkodó főpásztora a biboros herczegprimás ő eminenciája, hogy az idei szentistvánnapi körmenet a szokott kereteken tul minél magasztosabban, lehetőleg a legnagyobb részvétellel menjen végbe. Óhajtja, hogy az áldástosztó szent jobbhoz mindnyájan elszarándokoljunk, hogy a körmenetben mindnyájan részt vegyünk, hogy ez által országvilág lássa, hogy a magyar katholikus szivekből még nem veszett ki a hála és tisztelet, mely eleink vérével belénk ojtatott. Ennél fogva ő emienciája, kegyelmes főpásztorunk ezen óhajához és szóbeli meghagyásához képest felhivom a nagyságos és főtisztelendő plébános urakat, hogy hiveiket a körmenetben való tömeges részvételre felszólitsák, és őket a körmenet alkalmával plébániánként zászlók alatt vezessék, nemkülönben a gondozásuk alatt álló plebánia területén működő szerzetes házakat, kat. iskolákat, apáczaintézeteket s egyáltalán minden kath, jellegükört, jótékonyegyesületet, fölkérjenek hogy a menetben zászlók alatt teljes diszben vegyenek részt. Bogisich cz. püspök.

—

Hubert honvédtábornok ügye.

Budapest, augusztus 1. (Saj. tud. távirata.) Hubert Andor honvédtábornok, ki a király sértő Szemnecz Emilt fölmentő tiszti gyülésen elnökölt, nyugalmazott mivoltában Fejérváry Géza báró honvédelmi minisztert egy parlamenti nyilatkozatáért tudvalevőleg provokálta. A becsületbiróság ezért a nyugalmazott tábornokot megfosztotta a rangjától meghagyva neki a nyugdiját.

—

A szőlőmüvelés érdekében.

Budapest, augusztus 3. (Saj. tud. távirata.) A földmivelési miniszter, egy uj állami szőlőtelep és iskola felállitását tervezi a hevesmegyei Pásztón azon czélzattal, hogy ezen, egykori elismert bortermő vidék telepeit felujitsák és a lakosságnak, a filoxera által szenvedett vesztességért uj jövedelmet teremtsenek. A minister Zalár József alispánhoz intézett leiratában jelzi, hogy a szőlőtelepen a szakiskolát is felállitja, ingyenes szőlővenyigét fog a lakosságnak engedélyezni. A miniszter Dobokay László osztálytanácsost küldte ki, a telepnek alkalmas terület megválasztására.

—

A jutagyári sztrájk.

Budapest, augusztus 3. (Saj. tud. távirata.) Az ujpesti jutagyár munkásainak sztrájkja még mindig tart. Sem a gyár igazgatósága, sem a sztrájkolók nem engednek, de mindazáltal kilátás van reá, hogy nehány nap alatt véget ér a sztrájk.

—

Egy község jubileuma.

Budapest, augusztus 3. (Saj. tud. távirata.) Kispest község tegnap ünnepelte megalapitásának és fennállásának 25 éves évfordulóját, melyen az egész község valláskülönbség nélkül résztvett. Reggel 9 órakor a szabad ég alatt a róm. kath., evangelikus, ev. református és zsidó hitközségek lelkészei hálaadó istenitiszteletet tartottak. Ezután a kispsti dalárda a hymnust énekelte. Délelőtt 11 órakor rendkivüli képviselőtestületi közgyülés volt, melyen Dorfner Károly Antal főjegyző az «Ezeréves Magyarország»-ról Gesztesy Miksa pedig a «25 éves Kispest jubileumá»-ról tartott felolvasást. Ezután a kispesti dalárda a Szózatot énekelte. Délelőtt 12 órakor a nagy népünnepély kezdődött. Délután 1 órakor társas ebéd volt a Templom-téren felállitott sátrakban. Délután 3 órakor kezdődtek a versenyek s az ünnepélyt tánczmulatság zárta be, mely este 8 órakor kezdődött s reggelig tartott.

—

Az idegenforgalom.

Budapest, aug. 3. (Saj. tud. távirata.) Tegnap, vasárnap, ismét nagyobb számmal jöttek az idegenek a fővárosba. A vasutakon összesen 21 ezer idegen jött. Ha ehhez hozzászámitjuk a hajóknak majdnem tizezernyi forgalmát, ugy a fővárosba érkezett idegenek száma mintegy harminczezerre rug. A vasuton jött idegenek száma az egyes pályaudvarok szerint a következőleg oszlik meg: a keleti

pályaudvaron jött 9520, a nyugatin 10725 a délin 995. Elutazott a fővárosból összesen 19534 ember, ebből azonban mintegy négyezer a kirándulókra esik. Es pedig a keleti pályaudvaron 8870, a nyugatin 9754, a délin 970.

—

Nép- és nemzetipárt.

Sopron, augusztus 3. (Saj. tud. táv.) A néppárt központi irodája kiadta a jelszót, hogy Sopron megyében a nemzeti párti képviselőknek nem állít ellenjelölteket. A vámosi kerületben a két párt között már létre is jött a pactum. »A lövői és kapuvári konferenciák után, megkeresték a megye 3 nemzeti párti képviselőjét Bolgár Ferenczet, gróf Károlyi Sándort és Nagy István valamint Ragályi Lajost is, a Szabadbárándi kerület pártonkivüli képviselőjét, vajjon magukévá teszik-e a néppárt elveit s ezzel a néppárt támogatását? Nagy István, a lövői kerület nemzeti párti képviselője, szólalt meg abban a nyilatkozatban, a mely a soproni szabadelvü párt hivatalos lapjában a »Soproni Ujság»-ban jelent meg. Nagy István nyiltan kijelenti, hogy a néppárt csakugyan tett kisérletet arra, hogy megnyerje az eszméinek s Rakovszky István csász. és kir. kamarás a ki be utazza most Sopron-vármegyét, hosszabb ideig próbálta kapaczitálni, de neki is kijelentette, hogy semmi esetre sem hajlandó pártállása megváltoztatására. Beismerte, hogy a két párt programmjában vannak hasonirányu törekvések, igy a mezőgazdasági, adóügyi kérdésekben, de a két párt programmja teljes egészében óriási módon elüt egymástól. Nagy István nyilatkozatában, a melynek közreadására a nemzeti párt felhatalmazta, kijelenti, hogy a néppárt programmpontjai káros kihatásu izgalmakra vezethetnek, megvalósulása elé a legnagyobb aggodalommal tekint. A néppárt csonka és hézagos programmjához nem csatlakozhatik s tudósitotta már a néppárt intéző köreit, hogy semmi tekintetben sem támogathatja törekvéseit.

Nagy István nyilatkozata bizonyára Sopron vármegyében nagy befolyásu lesz az ottani politikai helyzet konstellácziójára, miután a közönség előtt néppárt és a nemzetipárt egyesülése befejezett dolog volt.

—

Az orkán pusztitása.

Nagy-Becskerek, aug. 8. (Saj. tud. táv.) Nagytószegen rettentő orkán pusztitott. A szélvész néha jéggel volt terhes, mely a termést teljesen tönkre tette. Vén fákat csavart ki az orkán, a házak tetejét leszakitotta, leszedte a templom torony tetejét. A nép rémülve az utolsó itéletet hitte megérkezettnek.

—

A leggyalázatosabb merénylet.

Szófia, augusztus 3. (Saj. tud. táv.) Stambulov siremlékét most szentelték be és látták el föliratos táblával, emlékkövel. A merénylők mielőtt a sirt dinamitbombával fölrobbantották, eltávolitották a követ. Tegnap óta Stambulov sirját rendőrség őrzi.

—

Törökország pénzügyi bajai.

Konstantinápoly, aug. 3. (Saját tud. táv.) Azitteni penzpiacz helyzete napról-napra nyomasztóbb lesz, a kormány is folyton nehézségekkel küzd, mert a tavalyi válság reakcziója most is érezhető. A kereskedés pangását előmozditja az, hogy az exportot a szomszédállamok visszaszoritják s külföldön a török váltókat és utalványokat nem eszkomptálják. A kormánynak minden reménye abban van, hogy egy francia ortiumnak sikerül eladni cous, nehány ipari czikk egyedárusági jogát, ezzel azonban saját kereskedelmének árt. Az ottomán bank és magán vállalatok papirjai folyton esnek.

—

Koldus a mi nagykövetségünkön.

Konstantinápoly, augusztus 3. (Saj. tud. táv.) Tegnap a rendőrök üldöztek egy koldust, aki bemenekült az osztrák-magyar nagykövetség palotájába, a rendőrök utána mentek és letartóztatták. Calice b. nagykövet azonnal elégtételt kért, a koldus visszaszállitását követelte, ami azonnal megtörtént.

—

Grove. †

London, augusztus 3. (Saj. tud. táv.) Willian Grove hires természettudós meghalt.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

—

Az aradi polg. takarékpénztár-részv.-társ. forgalmi kimutatása 1896. julius hóról.

Takarékpénztári betétek

Álladék mult hó végén	frt	1.530,453.09
Betétel folyó hóban	„	76,845.72
Összesen	frt	1,607,298.81
Visszafizetés ugyanezen idő alatt	„	81,477.04
Álladék folyó hó végén	frt	1.525,821.77

Záloglevél:

Álladék mult hó végén	frt	2.380,100.—
Kibocsájtatott folyó hóban	frt	50,000.—
Összesen	frt	2.430,100.—
Kisorsoltatott	frt	—.—
Álladék f. hó végén	frt	2.480,100.—

Váltóleszámitolás.

Tárczaálladék mult hó végén	frt	686,299.90
Leszámitoltatott folyó hóban	„	242,731.32
Összesen	frt	929,031.22
Beváltatott és visszleszámit. ugyanezen idő alatt	„	235,626.61
Tárczaálladék folyó hó végén	frt	693,404.61

Előlegek értékpapirokra:

Álladék mult hó végén	frt	563,896.44
Uj előlegek folyó hóban	„	234.677.05
Összesen	frt	798.573.49
Visszafizetés ugyanezen időszakban	„	135,960.09
Álladék folyó hó végén	frt	662,613.40

Jelzálog-kölcsönök:

Álladék mult hó végén	frt	2.841,067.09
Engedélyeztettek és kifizetve f. hóban	„	17,000.—
Összesen	frt	2.858.067.09
Visszafizetés ugyanezen időszakban	„	22,057.—
Álladék folyó hó végén	frt	2.836,010.09

Pénzforgalom:

Álladék mult hó végén	frt	35,071.44
Bevételek folyó hóban	„	998,779.01
Összesen	frt	1.033,850.45
Kifizettettek ugyanezen időszakban	„	193,803.63
Készlet folyó hó végén	frt	40,046.82

Arad, 1890. julius hó 31-én.

Az aradi polgári takarékpénztár igazgatósága.

—

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes Lajos czég jelentése. —

Budapest, augusztus 3.

Gabonaüzlet: Buzát ma jó kináltak, a vételkedv azonban gyenge volt s igy az irányzat lanyha maradt. Elkelt 35000 métermázsa buza 5 krral alacsonyabb árakon.

Határidőüzlet: Amerikából tegnap lanyhább árfolyamot jelentettek mire nálunk is tetemesen ellanyhultak ugy buza mint takarmány czikkek.

Zárul 12 órakor:

Őszi buza	6.22— 6.24
Tavaszi buza	—.——.—
Buza máius—juniusra	—.——.—
Tavaszi tengeri	3.38— 3.40
Őszi tengeri	3.58— 3.59
Tavaszi zab	—.——.—
Őszi zab	5.02— 5.03
Tavaszi rozs	—.——.—
Őszi rozs	5.10— 5.12
Tavaszi repcze	10.40—10.45

Értéktőzsde: A tegnapi magánforgalom teljesen üzlettelen volt ma szintén igen csekély forgalom volt változatlan árakon.

Zárul 12 órakor:

Osztrák hitelrészvény	358.60
Magyar hitelrészvény	386.—
Osztrák államvasut	357.50
Lombard	—.—
Jelzálog hitelbank	—.—
Rima-Murányi	—.—
Villamosvasut	—.—

—

= **Gazdasági tudósitás.** Soborsinról irja levelezőnk: A buza cséplése folyamatban van. A termés közepes. Tengeri igen szép. Eső szükséges. Takarmány különösen luczerna termés igen bő.

Alma középtermést igér, mig szilva (vidékünk főgyümölcse) és körte kevés lesz. Dió gyenge középtermésre nyujt kilátást,

—

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny" távirati tudósitása. —

Budapest, augusztus 3. d. u. 5 óra.

Buza bánsági uj	6.35— 6.70
Buza tiszavidéki	6.40— 6.75
Buza postvidéki	6.35— 6.70
Buza fejérmegyei	6.35— 6.70
Buza bácskai	6.45— 6.80
Rozs uj, elsőrendü	5.35— 5.40
Rozs uj, másodrendü	5.30— 5.35
Arpa takarmány	—.——.—
Arpa égetni való	—.——.—
Arpa sörfőzdei	—.——.—
Zab	6.——6.35
Tengeri bánsági	3.65— 3.70
Tengeri másnemü	3.55— 3.60
Káposzta-repcze bánsági	9.50—10.—
Köles	—.——.—
Buza márczius—április	6.63— 6.64
Buza szeptember—október	6.22— 6.23
Buza május—junius	—.——.—
Rozs szeptember—október	5.12— 5.14
Tengeri május—junius	3.59— 3.60
Tengeri julius—augusztus	—.——.—
Tengeri októberre	3.40— 3.42
Zab márczius—április	—.——.—
Zab szeptember—október	5.01— 5.03
Káposzta-repcze augusztus—szeptember	10.40—10.50

—

Hivatalos árfolyamok
a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1896. augusztus 3.

Magyar aranyjáradék 4%	122.40
Magyar koronajáradék 4%	99.25
Magyar arany 4½%	124.—
Magyar ezüst 4½%	101.75
Magyar keleti vasut 1876.	122.—
Magyar földtehermentesitési kötvény	97.75
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesitési kötvény	97.50
Magyar nyeremény-sorsjegy kölcsön	153.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	129.—
Osztrák papirjáradék	101.50
Osztrák járadék ezüst	101.50
Osztrák járadék arany	123.50
Koronajáradék	101.—
1860-iki államsorsjegyek	—.—
Osztrák-magyar bankrészvény	975.—
Magyar hitelbank részvény	386.50
Osztrák hitelbank részvény	360.—
Osztrák-magyar államvasut	358.25
20 frankos arany (Napoleond'or)	9.50
Német birodalmi márka	58.70
London	119.75
Páris	47.60

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

A. J. (Soborsin) Nyilvános állomáson fizetni kell. Magánbérlő bármikor ingyen becsátja rendelkezésre. Ha módja van. Kérjük használja.

Felelős szerkesztő: **Vass Géza**,
távollétében a szerkesztésért felelős:
Dr. Lengyel Sándor.

NYILTTÉR.*

1077

Kiadó

intelligens, magányos házaspárnál egy feleslegeses, szép nagy

utczai szoba

külön bejárattal,

csak intelligens férfi vagy nő részére havi 6 forint csekély bérért.

Flórián-utcza 4-ik szám alatt (a viztorony szomszédságában) az emeleten.

* Az ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Évenkénti szállitásra keresztetik.

Mintegy 2400 drb 3 és 4 hüvelyk erős **kettős bükkfa külő,** valamint **tölgy donga** sörös hordók részére. Bővebbet: **Robert Döring, Berlin Scharnhorstrasse 37.** 1071

1766/896. **Ternovai jár. főszolgabirójától.**

Hirdetmény.

Ternova községben az 50 frt évi fizetés és ugy nappal mint éjjel 40 kr. látogatási dijjal javadalmazott községi szülésznői állás betöltendő lévén, ezen állásnak választás utjáni belöltésére **folyó hó 14-ik napjának d. e. 9 órája** Ternova községházához kitüzetik.

Pályázni kivánók felhivatnak, miszerint szülésznői oklevéllel és eddigi müködésükről szóló okmányokkal felszerelt kérvényüket a választási napig hozzám beadják.

Ternova, 1896. augusztus 2.

Kállay,
1075 főszolgabiró.

Asztmásoknak.

Augusztus 4-én a „Fehér Kereszt"-ben

ingyen látható lesz az atmátriának való eszköz, melyet a sikeres gyógyitásairól hires **Weidhaas Pál, Dresda** melletti **Niederlösnitzból** való empirikus a felgyógyultaktól kapott számos levéllel együtt kiállit. E levelek szerint Weidhaass gyógyitási módja sikeres volt 70—80 éves koru asztmásoknál is, bármily régi keletü volt is a bajuk. **Mellbetegek** és **torokbajosok** is, a kik már minden reményt feladtak, e gyógyitó módtól viszszanyerték egészségüket.

1070

320/1896. vh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a nagylaki tek. kir. járásbiróság 1896. évi 3790. sz. végzése következtében Schaller József ügyvéd által képviselt Weisz Ferencz javára Riesz Péter ellen 50 frt s jár. erejéig 1896. évi julius hó 9-én foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 335 frtra becsült 1 ló, 2 kocsi és svajczi tehén, nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a pécskai kir. járásbiróság 2425/1896. sz. végzése folytán 50 frt tőkekövetelés és jár. erejéig a helyszinén, vagyis Németperegen alperes lakásán leendő eszközlésére **1896. évi aug. hó 18-ik napjának délelőtti 8 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Pécskán, 1896. évi augusztus hó 1-ső napján.

Klein Henrik,
1073 kir. bir i végrehajtó.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az eddig Leopold Mór által bérelt ménesvölgyi $199^{813}/_{1100}$ hold föld bérbeadása iránt **folyó évi augusztus hó 10-én d. e. 10 órakor** árverést tart.

Kikiáltási-ár 12 frt 51 kr. holdankint és évenkint.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és irásbeli ajánlatokkal.

Az irásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyujtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az áverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverés megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1896. évi agusztus hó 3-án tartott üléséből.

Kiadta:
Vannay
aljegyző.

2744/896. tkvsz.

Hirdetmény.

Alólirt kir. tkvi hatóság közhirré teszi, hogy Sikló község telekkönyvi tagositás általi szabályozás következtében az 1889. évi 2579. számu I. M. szabályrendelet értelmében átalakittatnak és ezzel egyidejüleg mindazon ingatlanokra nézve, a melyeken az 1886. évi 29. és 1889. évi 33. és 1891. évi 16-ik t.-czikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi 29. t.-cz.-ben szabályozott eljárás a tkvi bejegyzések helyesbitéssel kapcsolatosan foganatosittatik.

E czélból az átalakitási előmunkálatok hitelesitése és a helyszini eljárás Sikló községében **1896 augusztus hó 26-án** d. e. 9 órakor veszi kezdetét és következő napjain folytattatni fog. Ennél fogva felhivatnak:

1. Az összes érdekeltek, hogy a hitelesitési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazottjaik által jelenjenek meg és az uj tkvi tervezet ellen netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi tkvek végleges átalakitása után a téves bevezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemü harmadik személyek irányában többé nem érvényesithetik.

2. Mindazok, akik a tkvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kivánnak tenni, hogy a bizottság előtt a kitüzött határnapon megkezdendő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló okiratait mutassák fel.

3. Mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de tkvi bekebelezésre alkalmas okiratok nincsenek, az átirásra az 1886. évi 29. t.-cz. 15—18. §. és az 1889. évi 38. t.-cz. 5., 6., 7. és 9. §§-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják, vagy odahassanak, hogy az átruházó tkvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a bizottság előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánitsa, mert különben jogaikat ez uton nem érvényesithetik, és a bélyeg és illeték elengedése kedvezményétől is elesnek, és végül:

4. Mindazok, akiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszünt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve, hogy a törlési engedély nyilvánitása végett a kiküldött bizottság előtt jelenjenek meg, mert ellen esetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Kisjenői kir. jbiróság tkvi hatóságtól, 1896. évi julius hó 14-én.

Dr. Lázár
1068. kir. albiró.

Egy a jegyzői teendőkben

jártas

egyén

évi 230 frt fizetés és a szokásos teljes ellátás mellett alólirottnál

alkalmazást nyerhet.

Taucz, 1896. aug. hó 2-án.

Nika,
1074 jegyző.

16629/1896.

Hirdetmény.

Közhirré tesszük, hogy az aradi vizvezetéki müvek részvény-társasága a viz szolgáltatását 1896. évi augusztus hónap első napján megkezdi, és a viz szolgáltatását mind addig ingyenesen eszközli, még azt a szerződésnek megfelelőleg fogja szolgáltathatni.

Arad, 1896. évi julius hó 25-én.

A városi tanács.

Magy. kir államvasutak.

35977/96. sz.

Pályázati hirdetmény.

Az alulirott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére a jövő 1897. évben illetőleg 1899. év végéig a következő csoportokban sorozott anyagokból felmerülő tényleges szükségletnek szállitását bisztositani kivánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet m. p:

I. Kő és földnemü anyagokra, nevezetesen Chamotte anyagfüstvezető csövek és tüzálló tégla.

II. Lámpa és lámpás alkatrészekre fémből.

III. Fémnemü anyagokra, u. m. fehér réz és horgany bádog, ólomcső, tiszta horgany, sárgaréz és vörösréz- huzal, hengerezett ólom, Phosphor és mangánréz, vörösréz szegecsek, sárgaréz, szövet stb.

IV. Restarting lövettyükre. Teudloff és Friedman féle.

V. Kidolgozott kisebb kocsi-alkatrészekre fémből.

VI. Aczél- és vasnemü anyagokra, u. m. különleges igen kemény aczél, aczélbádog, tál, fehér bádog, bordázatt és horganzott vasbádog, kidolgozatban kovácsolt és vágott csavarház, vontvas- és gőzfütési cső, vashuza fonat fürészlapok, kötő és vashuzal, horgonyzott huzalkötél, lapos és sodrott szemü láncz, horganyzott sodrott keritési aczél pánt, vashuzat peczek, szegek, szegecsek és vashuzal-szövet.

VII. Alkatrészek öntött vasból, cső vizvezetékhez, gőzhenger, stb.

VIII. Alkatrészek a katona és sebesült szállitási kocsik berendezéséhe.

IX. «Westinghause« fékalkatrészek.

X. «Westinghause« féle féktömitő börök.

A kiirás tárgyát képező egyes czikkeket előtüntető jegyzékek, melyek egyszersmind ajánlati mintákul szolgálnak, valamint a szállitásokra vonatkozó részletes módozatok valamenyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál és a magy. kir. államvasutak üzletvezetőségeinél megtekinthetők és a magy. kir. államvasutak igazgatoság anyag és leltárbeszerzési) A V. szakosztályánál Budapest Andrássy-ut 73. sz. II. em. 54. ajtó szám) ingyen kaphatók.

A szabályszerüen kiállitott, ivenkint 50 kros magy. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb **f. évi augusztus 29-ike déli 12 óráig** a magy. királyi államvasutak anyag- és leltár beszerzési szakosztályában átadandók, illetőleg posta utján oda küldendők és a boriték ezen kül czimmel ládandó el:

„Ajánlat 35677/96 számhoz".

Később benyujtott ajánlatot valamint olyanok, melyek nem pontosan a részletes módozatok betartása mellett állittatnak ki, nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1896. május hóban,

Az igazgatóság.

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

LÉGSZESZ ERŐRE BERENDEZETT

4 NAGY ÉS 1 AMERIKAI GYORSSAJTÓ,

TOVÁBBÁ

BETÜTÖMÖNTÖDE.

LEGOLCSÓBB

KÖNYVNYOMDA

AZ

JÓZSEF FŐHERCZEG-ÚT 22. SZÁM.

Az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.

TELEFON 151.

KÖNYVNYOMDÁJA

KÉSZIT

MENYEGZŐI ÉS BÁLI

MEGHIVÓKAT,

VALAMINT

TÁNCZRENDEKET.

SIMITÓ,

PERFORÁLÓ,

FŰZŐ, VÁGÓ

ÉS MÁS EGYÉB

KISEBB ÉS NAGYOBB

SEGÉD GÉPEKKEL

VAN FELSZERELVE

AZ

MINDENNEMŰ

TÁBLÁZATOK

BÁRMELY NAGYSÁGBAN

A LEGOLCSÓBB ÁRAK MELLETT

SZÁMITTATNAK.

DÚSAN

BERENDEZETT

KÖNYVKÖTÉSZETE

ELVÁLLAL

MINDENNEMŰ DISZMUNKÁKAT,

UGYMINT IRÓMAPPA,

ÉKSZERDOBOZ, KÉPKERET ÉS

BŐRDOMBORMŰ.

ÁRJEGYZÉKEK,

NAPI- ÉS HETILAPOK,

TERJEDELMES MŰVEK,

ELBESZÉLÉSEK

CSINOS, DISZES ÉS IZLÉSES

KIÁLLITÁSBAN OLCSÓ ÁRAKON.

Czélunk:

Szép, tiszta, hibátlan és olcsó munkát készitení.

„ARADI KÖZLÖNY"

KIADÓHIVATALA

FELVESZ

HIRDETÉSEKET

RENDKIVÜL

OLCSÓ ÁRAKON.

AZ

ARADI KÖZLÖNY

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre . . . 12 frt.
Fél évre . . . . 6 „
Negyed évre . . 3 „
Egy hóra . . . 1 „

VIDÉKRE POSTAI SZÉTKÜLDÉSSEL:

Egész évre . . . 14 frt.
Fél évre . . . . 7 „
Negyed évre . . 3·50 „
Egy hóra . . . 1.20 „

HIRDETÉSI

ÁRAK:

6 hasábos petit sor egyszeri közlésnél 10 kr. minden következőnél 8 kr.
Nyilttér sora 20 kr.
Bélyegdij külön 30 kr.

SZERKESZTŐSÉG:

Az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.

TELEFON 357.

BELÉPTI JEGYEK.

CZÉGKÁRTYÁK,

NÉVJEGYEK,

VALAMINT MINDENNEMŰ

NYOMDAI MUNKÁK

IGEN OLCSÓ ÁRBAN.

DISZOKMÁNYOK, RÉSZVÉNYEK,

DISZMUNKÁK,

TÖBB SZINNYOMÁSBAN.

GYÁSZJELENTÉSEK

FOLYÓIRATOK,

KÖNYVEK,

ZÁRMÉRLEGEK.

KÖRLEVELEK,

KERESKEDŐI NYOMTATVÁNYOK,

SZÁMLÁK,

LEVÉLPAPIROK ÉS BORITÉKOK,

JEGYZÉKEK,

VONALOZOTT ÜZLETI KÖNYVEK

MEGRENDELÉS SZERINT.

KERESZTELŐI

ÉS

ELJEGYZÉSI KÁRTYÁK

IZLÉSES KIVITELBEN.

SZINLAPOK,

FALRAGASZOK,

MENUK,

PROGRAMMOK.

KÖNYVNYOMDÁNK

A

LEGDIVATOSABB

KÖRZETEKKEL,

BETÜFAJOKKAL

ÉS DISZITMÉNYEKKEL

RENDELKEZIK.

MINDENNEMŰ

VIDÉKI MEGBIZÁSOK

PONTOSAN

TELJESITTETNEK.

Az „ARADI KÖZLÖNY"-re bármely naptól lehet előfizetni.